

۱- مهم‌ترین اقدام فرهنگی خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی چه بود و موضوع کتاب المعجم فی معاییر اشعار العجم چیست؟

(۱) نگارش کتاب جامع‌التواریخ / علم عروض

(۲) تأسیس عمارت ربع رشیدی / علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر

(۳) نگارش کتاب جامع‌التواریخ / علم قافیه و بدیع و نقد نشر

(۴) تأسیس عمارت ربع رشیدی / علم بیان و بدیع

۸۳٪
۵۵٪
۱۴۰۰/۱۱/۰۸

۲- مغولان در ... به نواحی مرزی ایران حمله کردند و ... که کانون فرهنگی ایران بود، ویران شد.

(۱) اوایل قرن ششم / شیراز

(۲) اواخر قرن هفتم / شیراز

(۳) اوایل قرن هفتم / خراسان

(۴) اواخر قرن ششم / خراسان

۸۲٪
۶۹٪
۱۴۰۰/۰۷/۲۳

۳- هر یک از توصیف‌های زیر، به‌ترتیب شرح حال کدام شاعر و نویسنده در قرن هشتم هجری است؟

(الف) شعر وی کمال‌یافته و پخته است. وی چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده است.

(ب) غزل فارسی را با تلفیق عشق و عرفان به کمال رساند.

(پ) ناهنجاری‌های اجتماعی را با طنز و تمثیل بیان می‌نمود و تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.

(ت) قصایدی به سبک عراقی دارد و در غزل، توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.

(۱) خواجهی کرمانی، حافظ، سلمان ساوجی، عبید زاکانی (۲) حافظ، خواجهی کرمانی، عبید زاکانی، سلمان ساوجی

(۳) حافظ، سلمان ساوجی، خواجهی کرمانی، عبید زاکانی (۴) خواجهی کرمانی، حافظ، عبید زاکانی، سلمان ساوجی

۸۲٪
۶۸٪
۹۷/۰۸/۰۴

۴- کدام گزینه خوانش و پایه‌های آوایی بیت زیر را به‌درستی نشان می‌دهد؟

«هرچه گویم عشق را شرح و بیان / چون به عشق آیم خجل گردم از آن»

(۱)	هر	چ	گو	یم	عش	ق	را	شر	خ	ب	یان
	چُن	ب	عش	قا	یم	خ	جل	گر	د	مَز	آن
(۲)	هر	چ	گو	یم	عش	ق	را	شرح	و	ب	یان
	چُون	ب	عش	قا	یم	خ	جل	گر	دَم	از	ان
(۳)	هَر	چ	گو	یم	عش	ق	را	شر	خ	ب	یان
	چو	ن	ب	عشق	ایم	خ	جل	گر	د	مَز	ان
(۴)	هَر	چ	گو	یم	عش	ق	را	شر	خ	ب	یان
	چُن	ب	عش	قا	یم	خ	جل	گر	دَم	ا	زان

۸۰٪
۳۴٪
۹۷/۰۹/۱۶

۵- نام نویسنده یا شاعر چند اثر در مقابل آن، درست نوشته شده است؟

«عشاق‌نامه (فخرالدین عراقی) / تاریخ جهانگشا (عطاملک جوینی) / تاریخ گزیده (خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی) /

فیه ما فیه (مولانا) / مرصاد العباد (نجم دایه) / بوستان (جامی)»

(۱) سه (۲) چهار (۳) دو (۴) یک

۷۹٪
۵۷٪
۱۴۰۱/۰۸/۰۶

۶- کدام گزینه به‌ترتیب برای جاهای خالی مناسب است؟

(الف) ... از شاعران قرن هفتم است و دارای یک مثنوی عرفانی.

(ب) ... شاعر قرن هشتم است که مثنوی‌ای به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.

(ج) ... از شاعرانی است که در تصوف و طریقت مقامی بلند داشته است.

(۱) فخرالدین عراقی / سلمان ساوجی / شاه نعمت‌الله ولی (۲) مولانا جلال‌الدین بلخی / خواجهی کرمانی / فخرالدین عراقی

(۳) فخرالدین عراقی / شاه نعمت‌الله ولی / سلمان ساوجی (۴) مولانا جلال‌الدین بلخی / جامی / شاه نعمت‌الله ولی

۷۹٪
۵۰٪
۱۴۰۱/۰۸/۲۰

۷- در کدام گزینه نام شاعری دیده می‌شود که از شاعران قرن هفتم نیست؟

- (۱) سعدی غم دل نهفته می‌دار / تا می‌نشوی ز غیر رسوا
- (۲) ای کاش نزادی ای عراقی / کز توست همه فساد ما را
- (۳) یک زمان چون عبید زاکانی / راه خمارخانه برداریم
- (۴) جان همه جانا ای دولت مولانا / جان را برهانیدی از ناز فلان‌الدین

۸- کدام گزینه درباره وضعیت تاریخ ادبیات فارسی در قرن هشتم کاملاً درست است؟

- (۱) حافظ، با تلفیق عشق و عرفان، غزل فارسی را به کمال رسانید.
- (۲) زبان شعر جز در سروده‌های شاعران شاخص چون سعدی و حافظ، به سستی گرایید.
- (۳) عبید زاکانی در اثر منشور موش و گربه ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز بیان کرده است.
- (۴) عراق عجم و مهم‌تر از آن شهر اصفهان همچنان در حکم مرکز ادبی این عصر به شمار می‌رود.

۹- تیموریان تقریباً ... در ایران حکومت کردند. بایسنقر میرزا فرزند ... است.

- (۱) از نیمه دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم / شاهرخ
- (۲) از نیمه اول قرن هفتم تا اوایل قرن نهم / تیمور
- (۳) از نیمه دوم قرن هشتم تا اواخر قرن دهم / شاهرخ
- (۴) از نیمه دوم قرن هفتم تا اوایل قرن دهم / تیمور

۱۰- درستی یا نادرستی هر یک از عبارات‌های زیر، درباره تاریخ ادبیات قرن هشتم به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(الف) به دلیل بی‌اعتقادی برخی از ایلخانان مغول و بی‌تعصبی برخی دیگر نسبت به مذاهب رایج، فرصتی پدید آمد تا صاحبان مذهب‌های مختلف عقاید خود را ابراز کنند.

(ب) قلمرو بالندگی زبان و فرهنگ فارسی، عرصه وسیعی یافت به‌طوری‌که از شبه قاره هند تا آسیای صغیر بسیاری به این زبان سخن می‌گفتند.

(ج) عراق عجم و مهم‌تر از آن، خراسان بزرگ همچنان در حکم مرکز ادبی این عصر به شمار می‌رفت.

(د) از بین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی تبار، از رونق افتادن قصیده‌سرایی را در پی داشت و زبان شعر جز در سروده‌های شاعران شاخص، به سستی گرایید.

- (۱) نادرست، درست، نادرست، نادرست
- (۲) نادرست، نادرست، درست، نادرست
- (۳) درست، درست، نادرست، درست
- (۴) درست، نادرست، نادرست، درست

۱۱- چه کسی کتابی به نثر مسجع نوشته است و نوع نثر کدام کتاب مصنوع و دشوار است؟

- (۱) سعدی / تاریخ جهانگشا
- (۲) مولانا / جامع‌التواریخ
- (۳) شمس قیس رازی / تذکره دولتشاه
- (۴) نجم‌الدین رازی / طبقات ناصری

۱۲- به ترتیب کدام شاعر قرن هشتم در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشت و کدام اثر نویسنده کتاب «صد پند»، منظوم است؟

- (۱) سلمان ساوجی / موش و گربه
- (۲) خواجهی کرمانی / موش و گربه
- (۳) سلمان ساوجی / اخلاق‌الاشراف
- (۴) خواجهی کرمانی / رساله دلگشا

%۷۱

%۶۱

۱۴۰۱/۰۷/۲۲

۱۳- هر سه شخصیت کدام گزینه در یورش مغولان کشته شدند؟

- (۱) نجم‌الدین رازی، جمال‌الدین عبدالرزاق، مولانا جلال‌الدین بلخی
- (۲) کمال‌الدین اسماعیل، عطار نیشابوری، نجم‌الدین کبری
- (۳) جمال‌الدین عبدالرزاق، نجم‌الدین کبری، عطار نیشابوری
- (۴) مولانا جلال‌الدین بلخی، کمال‌الدین اسماعیل، نجم‌الدین رازی

۱۴- با توجه به اوضاع فرهنگی و ادبی قرن هفتم هجری، همه گزینه‌ها، به‌جز گزینه ... درست است.

%۶۶

%۳۱

۱۴۰۰/۰۵/۰۱

- (۱) با حمله ویرانگر مغولان و بعد از آن هجوم وحشیانه تیمور و حکومت ظالمانه این دو، بنیان فرهنگ و اخلاق تباه و ویران گردید و دوستانداران فرهنگ و اخلاق اغلب منزوی شدند و به تصوف پناه بردند.
- (۲) وضعیت زبان و ادبیات فارسی در این دوره، مثل بسیاری از دانش‌های دیگر، با دوره‌های پیش از خود متفاوت شد و به نوعی دچار سستی و نابسامانی گردید.
- (۳) با انتقال قدرت از خراسان به مرکز ایران، زبان و ادبیات فارسی در ناحیه عراق عجم گسترش یافت و زمینه‌هایی برای تغییر سبک از خراسانی به عراقی ایجاد شد.
- (۴) سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن نهم، سبک غالب متون ادب فارسی بود. دلیل نام‌گذاری سبک این دوره به «عراقی» این است که بعد از حمله مغول، کانون‌های فرهنگی از خراسان به بغداد منتقل گشت.

۱۵- در همه گزینه‌ها به‌جز گزینه ... مرز پایه‌های آوایی درست مشخص شده است.

%۶۶

%۵۲

۹۷/۱۱/۰۵

- (۱) گفتم تو ما را دیده‌ای وز حال ما پرسیده‌ای = گفتم ت ما / را دی د ای / وز حال ما / پر سی د ای
- (۲) ز دستم بر نمی‌خیزد که انصاف از تو بستانم = ز دس تم بر / ن می خ ی زد / ک این صا فز / ت بس تا نم
- (۳) سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت = س لا مت / را ن می / خا هند د پا / سخ گفت
- (۴) خستگانت را شکیبایی نماند = خس ت گانت / را ش کی با / یی ن ماند

۱۶- مرز پایه‌های آوایی تمام مصراع‌ها به‌جز ... درست است.

%۶۵

%۴۷

۱۴۰۰/۰۶/۲۶

- (۱) مبین در خود که خودبین را نظر نیست: م بین در خُد | ک خُد بین را | نَ ظَر نیست
- (۲) از این خویشتن کشتن اکنون چه سود: ا زین خ ی ش | ا تَن کُش تَن | اک نون چ | سود
- (۳) خوش است اندوه تنهایی کشیدن: خُ شَس تَن دو | و تَن ها ی ی | ک ش ی دَن
- (۴) بیدل این کم‌همتایان بر عز و جاه: بی د ل ی ن کَم | هِم م تان بر | عز رُ جاه

۱۷- هر کدام از موارد زیر به‌ترتیب معرف شاعران کدام گزینه است؟

%۶۴

%۳۳

۱۴۰۰/۰۵/۰۱

- (الف) در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی در سبک عراقی است.
 - (ب) لحن سخن او گزنده و طنزآمیز و سرشار از خیرخواهی و اصلاح‌طلبی است.
 - (ج) غزل‌های او بر حافظ تأثیرگذار بود.
 - (د) تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.
- (۱) خواجه کرمانی، عبید زاکانی، ابن‌یمین، حافظ
 - (۲) سلمان ساوجی، حافظ، خواجه کرمانی، عبید زاکانی
 - (۳) خواجه کرمانی، حافظ، سلمان ساوجی، عبید زاکانی
 - (۴) سلمان ساوجی، عبید زاکانی، خواجه کرمانی، ابن‌یمین

۱۸- در میان آثار زیر چند اثر در قالب مثنوی است؟

«گلستان، بوستان، دیوان شمس، عشاقنامه، لمعات، مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد، المعجم فی معاییر اشعار العجم، جمشید و خورشید، تحفة الاحرار»

۶۴٪
۲۵٪
۱۴۰۰/۰۵/۲۹

(۴) پنج

(۳) چهار

(۲) سه

(۱) دو

۱۹- کدام گزینه درباره «فرمانروای ملک سخن» نادرست است؟

(۱) سی و پنج سال گرد جهان گشت، تجربه اندوخت و از هر خرمنی خوشه‌ای چید.

(۲) گلستان را به نثر مسجع و بوستان را در قالب مثنوی پدید آورد.

(۳) در سرودن غزل‌های عارفانه سرآمد شاعران فارسی‌زبان است.

(۴) وی در بیشتر قالب‌های ادبی طبع‌آزمایی کرده است.

۶۴٪
۴۴٪
۱۴۰۰/۰۸/۲۱

۲۰- از دیدگاه تاریخ ادبیات کدام گزینه درباره وضعیت زبان و ادبیات فارسی در قرن هشتم نادرست است؟

(۱) قلمرو زبان و فرهنگ فارسی وسعت یافت؛ به‌گونه‌ای که از شبه قاره هند تا آسیای صغیر، اغلب به زبان فارسی سخن می‌گفتند.

(۲) شهر شیراز هم‌چنان در حکم مرکز ادبی این عصر به‌شمار می‌رفت.

(۳) در این دوره، به دلیل بی‌اعتقادی برخی ایلخانان مغول و بی‌تعصبی برخی دیگر نسبت به مذاهب رایج، فرصت ابراز عقیده برای صاحبان مذاهب مختلف فراهم شد.

(۴) با ازبین رفتن دربارهای ادب‌دوست ایرانی تبار، غزل‌سرایی بی‌رونق شد و شاعران به سرودن قصیده روی آوردند.

۶۴٪
۴۴٪
۱۴۰۱/۱۰/۲۲

۲۱- عبارات کدام گزینه درباره تاریخ ادبیات قرن هفتم و شخصیت‌های آن درست است؟

(الف) نجم دایه، کتاب «مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد» را در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی نوشت.

(ب) قالب مثنوی برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان در تنگنا افتاد.

(ج) در این دوره اکثر شاعران از حاکمان روی برتافتند.

(د) فیه ما فیه و مجالس سبعة از آثار مولانا به قلم خود اوست و سبک نثر وی را بهتر نمودار می‌سازند.

۶۳٪
۲۵٪
۱۴۰۰/۰۵/۰۱

(۴) ج و د

(۳) الف و د

(۲) ب و د

(۱) الف و ج

۲۲- تعداد هجاهای تشکیل‌دهنده هر مصراع از بیت زیر در کدام گزینه آمده است؟

«غلام آن سبک‌روحم که با من سر گران دارد / جوابش تلخ و پنداری شکر زیر زبان دارد»

۶۳٪
۲۵٪
۱۴۰۰/۰۵/۲۹

(۴) شانزده

(۳) پانزده

(۲) چهارده

(۱) دوازده

۲۳- مرز پایه‌های آوایی کدام مصراع درست مشخص شده است؟

(۱) بتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه‌بان دارد

بُ تی دارم ک	گِر دِ گل ز	سُن بُل سای	بان دا رد
--------------	-------------	-------------	-----------

(۲) گوهر پاک ببايد که شود قابل فیض

گوهُ رِ پا	ک ب با ید	ک ش ود قا	ب لِ فیض
------------	-----------	-----------	----------

(۳) عشق بازی را تحمل باید ای دل پای دار

عشق با زی را	ت خم مُل با	ی دی دل	پای دار
--------------	-------------	---------	---------

(۴) ز هم‌صحبت بد جدایی جدایی

ز هم صُح ب	ت بد جُ دا	ی جُ دا یی
------------	------------	------------

۶۳٪
۲۲٪
۱۴۰۰/۰۵/۲۹

۲۴- مرز پایه‌های آوایی مصراع زیر، در کدام گزینه به‌درستی ذکر شده است؟

«یک لحظه بود این یا شبی کز عمر ما تاراج شد»

(۱) یک لَح ظِ بود | این یا شَ بی | کَز غَم رِ ما | تا را ج شُد

(۲) یک لَح ظِ | بودین یا شَ بی | کَز غَم رِ | ما تا را ج شُد

(۳) یک لَح ظِ بو | دین یا شَ بی | کَز غَم رِ ما | تا را ج شُد

(۴) یک لَح ظِ بو | دین یا شَ | بی کَز غَم رِ | ما تا را ج شُد

۶۳٪
۳۰٪
۱۴۰۰/۰۶/۱۲

۲۵- در هر دو مورد کدام گزینه موضوع اثری به‌درستی بیان نشده است؟

(الف) مکاتیب (مجموعه نامه‌های مولانا به قلم خود او)، لمعات (سیر و سلوک عارفانه)

(ب) نفحات‌الانس (حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان)، مرصادالعباد (علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر)

(ج) المعجم فی معاییر اشعار العجم (سلوک دین و تربیت نفس انسانی)، تذکره دولتشاه (شرح احوال بیش از صدتن از شاعران ایرانی)

(د) مثنوی معنوی (بسیاری از معارف بشری و مسایل عرفانی)، عشاق‌نامه (مباحث عرفانی)

(۱) الف، ب (۲) ب، ج

(۳) ج، د (۴) الف، د

۶۳٪
۴۰٪
۱۴۰۰/۰۸/۲۱

۲۶- تعداد آرایه تشبیه در کدام بیت، بیشتر است؟

(۱) بستان رخ تو روضه خلد / یاقوت لب تو کوثر دل

(۲) من بیفتاده‌ام مرا بردار / بار اندوه از تنم بفکن

(۳) ای ز بهر وزارت آورده / مر تو را سروری چو درِ عدن

(۴) درّی و در نظم و نثر تو را / کس نداند درین زمانه ثمن

۶۳٪
۴۶٪
۱۴۰۰/۰۸/۲۱

۲۷- در کدام بیت تعداد تشبیه، بیشتر است؟

(۱) یک گوهر معنی ز کان حکمت / در گوش چو فرخنده گوشوار است

(۲) با خویشتن بساز و ز کس مردمی مجوی / کان کاو فرشته بود، کنون اهرمن‌وش است

(۳) زدیم از بخت بد در نیل غم رخت / مبادا کس چو ما یا رب سیه‌بخت

(۴) چون مار ارقم است جهان گاه آزمون / کاندَر درون کشنده و بیرون مُنقَش است (ارقم: مار سیاه و سفید کشنده)

۵۹٪
۳۶٪
۱۴۰۰/۰۵/۲۹

 %۵۹

 %۲۷

 ۱۴۰۰/۰۵/۲۹

۲۸- کدام گزینه با پایه‌های آوایی بیت زیر متناسب است؟

«جان مرا مست کنی مست چو بر من گذری / عقل مرا پست کنی زلف چو در هم شکنی»

- (۱) راه او را (۲) جلوه‌کنان (۳) من را نگر (۴) ای بی‌وفا

 %۵۹

 %۲۴

 ۱۴۰۰/۰۵/۲۹

۲۹- در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینه ... هر دو نوع تشبیه (گسترده و فشرده) یافت می‌شود.

- (۱) دوشم به شمع روی چو ماهت نیاز بود / جانم چو شمع از آتش دل در گداز بود
(۲) چو جام لعل تو نوشم کجا بماند هوش / چو مست چشم تو گردم مرا که دارد گوش
(۳) بیا تا چو بلبل به هنگام صبح / بنالیم بر طرف گلزار عشق
(۴) تا آن نگار سیم‌بر شد شمع ایوانی دگر / مردم چو شمع انجمن وز انجمن باز آمدم

۳۰- تعداد تشبیه در کدام بیت متفاوت است؟

 %۵۹

 %۱۸

 ۱۴۰۰/۰۵/۲۹

- (۱) قد همه دلبران عالم / پیش الف قدت چو نون باد
(۲) از خطا گفتم شبی زلف تو را مشک ختن / می‌زند هر لحظه تیغی مو بر اندامم هنوز
(۳) ای سرو سیم‌تن صبح است در فکن / در جام آبگون آن آتش مذاب
(۴) مجنون ز جام طلعت لیلی چو مست شد / فارغ ز مادر و پدر و سیم و زر فتاد

سؤال‌های دشوار

۳۱- تعداد هجاهای اولین پایهٔ آوایی گزینه ... با سایر گزینه‌ها یکسان نیست.

 %۵۵

 %۱۷

 ۱۴۰۰/۰۵/۱۵

- (۱) گواهی امین است بر درد من / سرشک روان بر رخ زرد من
(۲) چو این کاخ دولت به‌پرداختم / بر او ده در از تربیت ساختم
(۳) یکی تیغ داند زدن روز کار / یکی را قلمزن کند روزگار
(۴) سحر بلبل حکایت با صبا کرد / که عشق روی گل با ما چه‌ها کرد

۳۲- توضیح مقابل چند اثر درست است؟

 %۵۴

 %۳۲

 ۱۴۰۰/۰۷/۲۳

(فیه ما فیه: این اثر منظوم را مولانا گفته و شاگردان نوشته‌اند.) (طبقات ناصری: نثری ساده دارد.) (مرصاد العباد من المبدأ الی المعاد: نثری شیوا دارد و از متون مهم عرفانی است.) (تذکرهٔ دولتشاه: به تشویق امیر علیشیر نوایی نوشته شد.) (مکاتیب: مجموعه نامه‌های مولانا به قلم خود اوست.)

- (۱) سه (۲) یک (۳) دو (۴) چهار

۳۳- آرایه‌های نسبت داده شده به کدام بیت کاملاً درست است؟

 %۵۴

 %۲۶

 ۱۴۰۰/۰۴/۲۰

- (۱) از رخ سیراب خود بر جگر آب زن / کز تپش تشنگی شد جگر من سراب (جناس، تشبیه)
(۲) چون ندارم همدمی، با باد می‌گویم سخن / چون نیابم مرهمی، از باد می‌جویم شفا (ترصیع، تشخیص)
(۳) مانا که بر در تو عراقی عزیز نیست / کز صحبتش همیشه چنین خوار مانده‌ام (تضاد، تلمیح)
(۴) بر بساط رحمتش عالم چو آدم مفتقر / بر در فضلش سلیمان نیز چون سلمان فقیر (موازنه، تشبیه گسترده)

۳۴- در کدام بیت تعداد تشبیهات بیشتر است؟

%۵۴

%۳۳

۱۴۰۱/۰۹/۱۸

- (۱) بستان رخ تو روضه خلد / یاقوت لب تو کوثر دل
- (۲) ای قامت تو قیامت عقل / وی خاک در تو محشر دل
- (۳) لعل لب و زلف تابدارت / جان پرور جان و دلبر دل
- (۴) ابروت هلال غره مه / مهتر خور جان و درخور دل

۳۵- کدام گزینه با توجه به وزن و نظم پایه‌های آوایی بیت زیر، برای تکمیل جاهای خالی بیت زیر، مناسب‌تر است؟

« من مرغی ...، زان در قفس بنشسته‌ام / گر زان که بشکستی قفس ... پرواز را »

%۵۳

%۳۰

۱۴۰۰/۰۸/۰۷

- (۱) آشوب گرم - می‌خواهم آن
- (۲) پرسته‌ام - بنمودمی
- (۳) دنیا طلب - می‌جستم
- (۴) خانه‌به‌دوش - جویا شدم

۳۶- با توجه به وزن بیت، در بخش‌های حذف شده، پایه‌های آوایی کدام گزینه قابل جایگزین شدن است؟

« ... فرقم نهی تشریف قربت می‌دهی / جز سر نمی‌دانم نهادن عذر این ... »

%۵۳

%۳۶

۱۴۰۰/۰۸/۲۱

- (۱) چون دستی - بد فعل‌ها
- (۲) گر پای بر - اقدام را
- (۳) آنکه که - کردار
- (۴) چون تاج‌ها - کار را

۳۷- مرز پایه‌های آوایی در کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) از همان راهی که آمد گل، مسافر می‌شود: از ۀ مان را/ هی کِ آ مَد/ گُل مِ سَا فِر/ می شَ وَد
- (۲) منم آن نخل خزان دیده کز اسباب جهان: مَ نَ مَان نَخ/ لِ خَ زَان دِی/ دِ کَ زَس با/ بَ جَ هَان
- (۳) پاک کن از لوح جهان زنگ من: پا ک کُ نَز/ لَوْ حَ جَ هَان/ زَن گِ مَن
- (۴) به مرگ آشنا کن به تدریج جان را: بَ مَر گَا شِ/ نا کُن بَ تَد/ رِی جَ جَان را

%۵۳

%۳۱

۱۴۰۱/۰۸/۲۰

۳۸- با توجه به ارزش وزنی پایه‌های آوایی بیت زیر، پایه آوایی کدام گزینه نمی‌تواند در جای خالی قرار بگیرد؟

«چون بخت نیک‌انجام را با ما به کلی صلح شد / ... جان می‌دهد بدگوی نافر جام را»

%۵۳

%۲۸

۱۴۰۱/۰۸/۲۰

- (۱) هر روز او
- (۲) ما هم چنان
- (۳) با پختگان
- (۴) به صحرایش

۳۹- مرز پایه‌های آوایی مصراع اول بیت کدام گزینه، درست آمده است؟

- (۱) کنون عالم شود کز عشق جان داد/ کنون واقف شود علم درون را

کَنون عَالِم شَو	وَد کَز عِش ق	جَان دَاد
------------------	---------------	-----------

- (۲) زندگی ز آویختن دارد چو میوه از درخت/ زان همی‌بینی در آویزان دو صد حلاج را

زَن دِ گِی	زَا وی خَ تَن	دَا رَد چُ می	وَ از دِ رَخَت
------------	---------------	---------------	----------------

- (۳) به دشمن شبیخون زدن عاجزی است/ گل صبح بر قلب گردون زنیم

بِ دُش مَن	شَبِی خُون	زَ دَن عَا	چَ زِیَسْت
------------	------------	------------	------------

- (۴) خود را نسوزی پاک اگر از عیب خود را پاک کن/ دریا چو نتوانی شدن دُر دانه شو دُر دانه شو

خُ دَ رَا نَ سَو	زِی پا کَ گَر از	عِی بَ خُ دَ را	پَا کَ کَن
------------------	------------------	-----------------	------------

%۵۳

%۳۵

۱۴۰۱/۰۸/۲۰

۴۰- با توجه به وزن بیت، در بخش‌های حذف شده، کدام عبارت‌ها قابل جایگزین شدن است؟

 %۵۲
 %۱۸
 ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

«... که کیوان است جفت طاق ایوانش / قمر خشتی ز دیوارش ... از ارکانش»

- (۱) عجب کاخی - سیارگان
(۲) چه کاخ است این - فلک رکنی
(۳) مرا گویند - صبا یاری
(۴) عجب برجی - همه جهان

۴۱- در کدام بیت تعداد تشبیه‌ها بیشتر است؟

 %۵۲
 %۲۹
 ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

- (۱) در تحت شعاع مهر رویت / یکباره بسوخت اختر دل
(۲) گل چهره و گل فشان و گل بوی / مه طلعت و مه جبین و مهوش
(۳) بسیار لب چو لعل و زلفین چو مشک / در طبل زمین و حقه خاک نهاد
(۴) سمندر وش میان آتش هجر / پریشان مرغ بی بال و پرستم

۴۲- مفهوم کدام بیت در برابر آن درست آمده است؟

 %۵۲
 %۶
 ۱۴۰۱/۰۹/۱۸

- (۱) گفت که شیخی و سری، پیشرو و راهبری / شیخ نی‌ام، پیش نی‌ام، امر تو را بنده شدم (فرمانبرداری از عشق)
(۲) بانگ زد یارش که بر در کیست آن؟ / گفت بر در هم تویی ای دلستان (فنای در راهبر)
(۳) خانه دل ما را از کرم عمارت کن / پیش از آن که این خانه رو نهد به ویرانی (ویران‌کننده بودن عشق)
(۴) گاهی که سنگ حادثه از آسمان رسد / اول بلا به مرغ بلند آشیان رسد (رنج دنیایی انسان‌های پست)

۴۳- از میان آثار زیر، چند اثر به تقلید از نظامی گنجوی سروده شده است؟

 %۵۰
 %۲۴
 ۱۴۰۱/۰۷/۲۲

- «رساله دلگشا - مثنوی معنوی - موش و گربه - جمشید و خورشید - تاریخ گزیده - اخلاق‌الاشراف - تحفة‌الاحرار - عشاق‌نامه»
(۱) سه (۲) چهار (۳) یک (۴) دو

۴۴- در ابیات کدام گزینه، به‌ترتیب نام آثاری از «مولوی» و «فخرالدین عراقی» آمده است؟

 %۵۰
 %۳۵
 ۱۴۰۱/۰۸/۰۶

- (الف) چون الف کز راستی اصل حروف معجم است / در مقام راستان با راستی باشد مقیم
(ب) جنون آواره دیر و حرم عمری است می‌گردم / مکاتیب نفس پرهرزه عنوان بود در دستم
(ج) مثنوی معنوی است غیر صور / مثنوی آفتاب و غیر اختر
(د) تا مصحف رخسار تو را دید وجودی / از دایره گلشن لمعات برآید
(۱) الف - د (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) ب - د

۴۵- در کدام بیت تشبیه بیشتری به کار رفته است؟

 %۴۹
 %۳۱
 ۱۴۰۰/۰۸/۰۱

- (۱) به موی مانم اگر موی راست جان به بدن / به مور مانم اگر مور راست حسن مقال
(۲) فلک چو دید سرم را اسیر چنبر عشق / ببست گردن صبرم به ریسمان فراق
(۳) ز دام صحبت مردم رهایی امکان نیست / کسی که گوشه گرفت از جهانیان عنقااست
(۴) مرغ دل تا دام زلف و دانه خال تو دید / طایر اندیشه‌ام افتاد در دام هوس
مجموعه کتاب‌های سه‌سطحی

۴۶- تعداد تشبیه در کدام بیت، بیشتر است؟

- %۴۹
- %۲۰
- ۱۴۰۱/۰۹/۰۴

- (۱) در مغرب زوال رود آفتاب شرم / چون سر زند ز مشرق مینای می شراب
- (۲) سیلاب فتنه از دل خم جوش می زند / یونان عقل چون نکشد سر به زیر آب
- (۳) شیرست عقل و باده گلرنگ آتش است / رسم است شیر می کند از آتش اجتناب
- (۴) هر کس که با ولای تو در زیر خاک رفت / آید به صبح حشر برون همچو آفتاب

۴۷- ابیات همه گزینه ها به استثنای ... هر دو نوع تشبیه فشرده و گسترده را دارند.

- %۴۸
- %۱۴
- ۱۴۰۰/۰۹/۰۵

- (۱) از گریبان لعل را چون اخگر اندازد برون / تا لب لعل تو را کان بدخشان دیده است
- (۲) زین بوستان که پرده خار است هر گلش / چون غنچه جمع کردن دامنم آرزوست
- (۳) هلال آسا اگر ساید سرم بر آسمان شاید / که باز از سر گرفتم سجده محراب ابرویش
- (۴) در گلویش آب می گردد گره همچون صدف / هر که روی دست جود از ابر نیسان می خورد

۴۸- در کدام گزینه، هر دو نوع تشبیه (فشرده و گسترده) دیده می شود؟

- %۴۸
- %۲۵
- ۱۴۰۰/۰۹/۱۹

- (۱) برای ای آفتاب صبح امید / که در دست شب هجران اسیرم
- (۲) زان لب میگون که هوش از من بُرد / خون همی گریم چو بر آتش کباب
- (۳) فرهادوارم از لب شیرین گریز نیست / ور کوه محنتم به مثل بیستون شود
- (۴) باز بار دیگرم در زیر بار غم کشید / آرزوی لعل شکر بار او تدبیر چیست

۴۹- با توجه به خوانش درست ابیات، مرز پایه های آوایی مصراع اول کدام بیت نادرست مشخص شده است؟

- %۴۷
- %۲۲
- ۱۴۰۰/۰۸/۲۱

- (۱) گرت جان بخواهد به لب بر نهی / و گر تیغ بر سر نهد سر نهی
- گَ رتَ جان / پَ خا هَد / بَ لبَ بَر / نَ هِی
- (۲) روز محشر محو گردد سر به سر / جز زفان او زفان های دگر
- رَ و زَ مَح / شَر مَحَ و / گَ ر دَد سَر / بَ سَر
- (۳) بُتی بودم ز سر تا پا دلار / چنان گشتم که شناسم سر از پا
- بُ تِی بَ و دَم / زَ سَر تا پا / دِ لَ را
- (۴) خاک را بر سر زنی سر نشکند / آب را بر سر زنی در نشکند
- خا کُ را بَر / سَر زَ نِی سَر / اَ بَ را بَر / سَر زَ نِی دَر / نَش کَند

۵۰- در کدام گزینه «تشبیه فشرده» از نوع ترکیب اضافی وجود ندارد؟

- %۴۷
- %۱۴
- ۱۴۰۰/۰۹/۰۵

- (۱) دل از جواهر مهرت چو صیقلی دارد / بُود ز زنگ حوادث هر آینه مصقول (مصقول: صیقل یافته)
- (۲) تا تو ای سرو روان از باغ بیرون رفته ای / دست افسوسی است هر برگی درین بستان جدا
- (۳) او را خود التفات نبودی به صید من / من خویشتن اسیر کمند نظر شدم
- (۴) مجروح تیر عشق اگرش تیغ بر قفاست / چون می رود ز پیش تو چشم از قفا رود

۵۱- تعداد تشبیه در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- %۴۶
- %۲۲
- ۱۴۰۰/۰۹/۱۹

- (۱) شرط وفاست آن که چو شمشیر برکشد / یار عزیز جان عزیزش سپر بود
- (۲) مجروح تیر عشق اگرش تیغ بر قفاست / چون می رود ز پیش تو چشم از قفا رود
- (۳) خسان خوردند بر از باغ وصل او و مرا / ز گلستان جمالش نصیب خار آید
- (۴) عاشق آن است که بی خویشتن از ذوق سماع / پیش شمشیر بلا رقص کنان می آید

۵۲- در بیت کدام گزینه «تشبیه فشرده» به کار نرفته است؟

- (۱) معشوق درختی است که ما از بر اویم / از ما بر او دور شود هیچ نمایم
- (۲) چشم دل بگشا و در جانها نگر / چون بیامد، چون شد و چون می‌رود
- (۳) گوی زمین ربوده چوگان عدل اوست / وین برکشیده گنبد نیلی حصار هم
- (۴) به تیر غمزه از این بیش خون خلق مریز / که رستخیز به یکباره از جهان برخاست

 %۴۵

 %۲۸

 ۱۴۰۰/۱۱/۰۸

۵۳- در ارتباط با بیت زیر، کدام گزینه درست است؟

«من دوست می‌دارم جفا کز دست جانان می‌برم / طاقت نمی‌دارم ولی افتان و خیزان می‌برم»

- (۱) هر مصراع، سه پایه آوایی دارد.
- (۲) دومین پایه آوایی مصراع اول، «می دا رم ج» است.
- (۳) هجاهای چهارمین پایه آوایی در مصراع اول «نان می ب رم» است.
- (۴) در مصراع دوم، یک هجای کشیده دیده می‌شود.

 %۴۵

 %۲۲

 ۱۴۰۰/۰۸/۰۷

۵۴- تعداد پایه‌های آوایی در همه ابیات زیر به جز گزینه ... یکسان است.

- (۱) به دنبال محمل چنان زار گریم / که از گریه‌ام ناهه در گل نشیند
- (۲) همه کارم ز خودکامی به بدنای کشید آخر / نهان کی ماند آن رازی کزو سازند محفل‌ها
- (۳) به دل گفتم ز چشمانش بپرهیز / که هشیاران نیاویزند با مست
- (۴) من مرغی پرستم زان در قفس بنشسته‌ام / گر زانکه بشکستی قفس بنمودمی پرواز را

 %۴۴

 %۲۳

 ۱۴۰۱/۰۹/۱۸

۵۵- در همه ابیات به جز ... هر دو نوع تشبیه فشرده و گسترده وجود دارد.

- (۱) من که با زلف چو چوگان تو گویی زنم / بیش از این گوی دلم در خم چوگان مگذار
- (۲) خجل است سرو بستان بر قامت بلندش / همه صید عقل گیرد خم زلف چون کمندش
- (۳) پیداست از گلاب سرشکم که من چو گل / یک روز خنده کردم و عمری گریستم
- (۴) آن بناگوش دل‌افروز است یا مه یا چراغ / کز شب زلف تو چون شمع شبستان تافته است

 %۴۴

 %۱۷

 ۱۴۰۱/۰۹/۱۸

۵۶- تعداد پایه‌های آوایی کدام مصراع متفاوت است؟

- (۱) ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی
- (۲) شنیدم که نامش خدادوست بود
- (۳) از لطف ما را وارهان زین گمرهی
- (۴) گرم با صالحان بی دوست فردا در بهشت آرند

 %۴۳

 %۱۶

 ۱۴۰۰/۰۸/۲۱

۵۷- در کدام گزینه تشبیه فشرده اضافی، بیشتر به کار رفته است؟

- (۱) مرد سیلاب گران‌سنگ حوادث نیستیم / رخت هستی را برون زین خانه می‌ریزیم ما
- (۲) آن که مژگانش ترازو می‌شد از دل، خلق را / این زمان خارِ سرِ دیوارِ باغِ حُسن اوست
- (۳) باغ عقل است آن که در عمری رساند میوه‌ای / آفتاب عشق بر هرکس که تابد خام نیست
- (۴) لنگر تسلیم پیدا کن که بحر حق‌شناس / بارها موج خطر را مَدّ احسان کرده است

 %۴۳

 %۱۳

 ۱۴۰۰/۰۸/۲۱

%۴۳

%۲۷

۱۴۰۱/۰۱/۰۷

۵۸- کدام مصراع تعداد پایه‌های آوایی متفاوت با سایر مصراع‌ها دارد؟

- (۱) عیش در عالم نبودى گر نبودى روى زيبا
(۲) همچنان عاشق نباشد و ر بود صادق نباشد
(۳) تنت زين جهان است و دل زان جهان
(۴) باز جويد روزگار وصل خویش

%۴۳

%۲۲

۱۴۰۱/۰۷/۲۲

۵۹- مفهوم بیت «نیست به جز عشق در این پرده کس / اول و آخر همه عشق است و بس» با ابیات کدام گزینه تناسب دارد؟

- (الف) نه همین خورشید سرگرم است از سودای او / عشق دارد در دل هر ذره بازاری جدا
(ب) چه دارد جهان جز دل و مهر یار / مگر توده‌هایی ز پندارها
(ج) هر کسى را هست «صائب» قبله‌گاهی در جهان / برگزیدم از دو عالم من جناب عشق را
(د) عالمی را آه دردآلود من دیوانه کرد / هیچ کافر نشنود بوى کباب عشق را
- (۱) ب، ج (۲) ب، د (۳) الف، ب (۴) الف، د

%۴۳

%۲۴

۱۴۰۱/۰۸/۲۰

۶۰- آرایه‌های مقابل کدام بیت نادرست است؟

- (۱) سرو و ش در چمن باغ معالی می‌بال / تا جهانی کمر امر تو بندند چو نی (تشبیه/ کنایه)
(۲) چو ماه روى تو در شام زلف می‌دیدم / شبم به روى تو روشن چو روز می‌گردید (تشبیه گسترده / تضاد)
(۳) دیدی از اخوان چه خواری‌ها عزیز مصر دید / چشم دلجویی نمی‌باید ز اخوان داشتن (کنایه / تلمیح)
(۴) یار گندم‌گون جوی نگذاشت در من عقل و هوش / خرمنم را سوخت این گندم‌نمای جوفروش (تلمیح / تشبیه)

سؤال‌های دشوارتر

%۴۲

%۲۹

۱۴۰۱/۰۸/۲۰

۶۱- کدام گزینه از نظر نوع پایه‌های آوایی با بیت زیر یکسان است؟

- «چو عشقش برآرد سر از بی‌قراری / تو را کی گذارد که سر را بخاری»
(۱) خرد چشم جان است چون بنگری / تو بی‌چشم روشن جهان نسپری
(۲) مرا گه‌به که دردی یاد می‌کن / که دردت مرهم جان می‌نماید
(۳) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی / ز بامی که برخاست مشکل نشیند
(۴) گرت خونابه گردد دل ز دست دوستان سعدی / نه شرط دوستی باشد که از دل بر دهان آید

%۴۲

%۱۸

۱۴۰۰/۱۱/۰۸

۶۲- در هر دو بیت کدام گزینه، تشبیه «فشرده اضافی» به کار رفته است؟

- (الف) بتا گنجینه حسن جوانی را وفایی نیست / وفای بی‌مروت گوهر نایاب را ماند
(ب) عشق نقاشی روح است و به طفلی طرحی / رنگ و روغن به جوانی و به پیری پرداز
(ج) دل که در موج سر زلف تو آرامش نیست / مرغ دریاست چه اندیشه بی‌لانگی‌اش
(د) تا دیگ سینه‌ام بنشانی به جنب و جوش / بنشین و گرنه همان کاسه است و آش
(ه) اهل دردی که زبان دل من داند نیست / دردمندم من و یاران همه بی‌دردانند
- (۱) الف، ب (۲) ب، ج (۳) ج، ه (۴) الف، د

%۴۲

%۲۸

۱۴۰۱/۰۸/۰۶

۶۳- پیام کدام بیت به بیت زیر نزدیک‌تر است؟

- «فلک به مردم نادان دهد زمام مراد / تو اهل دانش و فضلی همین گناهت بس»
(۱) از خرابی یافتم بسیار معموری دل / گنج سلطانی بسی در کنج ویران یافتم
(۲) رها کن گلخن دنیا چو مردان / رخ خود را از این گلخن بگردان
(۳) بس که گردون سفل و دون‌پرور است / وای بر مردی که صاحب جوهر است
(۴) چه عجب اگر گدایی ز شهی عطا بجوید / عجب این که پادشاهی ز گدا کند گدایی

۶۴- تعداد پایه‌های آوایی کدام گزینه متفاوت است؟

- %۴۱
- %۲۴
- ۱۴۰۰/۰۹/۱۹

- (۱) بیفکن خیمه تا محمل برانند / که همراهان این عالم روانند
- (۲) مطربان رفتند و صوفی در سماع / عشق را آغاز هست انجام نیست
- (۳) با تو برآمیخنمم آرزوست / وز همه کس وحشت و بیگانگی
- (۴) صدفوار باید زبان درکشیدن / که وقتی که حاجت بود دُر چکانی

۶۵- در کدام بیت، تشبیه بلیغ غیراضافی وجود دارد؟

- %۴۱
- %۲۵
- ۱۴۰۰/۰۹/۱۹

- (۱) شراب وصلت اندر ده که جام هجر نوشیدم / درخت دوستی بنشان که بیخ صبر برکندم
- (۲) رخسارش آتش و دل بیچارگان سپند / لعل لبش می و جگر خستگان کباب
- (۳) حافظ آن ساعت که این نظم پریشان می‌نوشت / طایر فکرش به دام اشتیاق افتاده بود
- (۴) گاهی که سنگ حادثه از آسمان رسد / اوّل بلا به مُرغ بلندآشیان رسد

۶۶- تعداد پایه‌های آوایی کدام بیت متفاوت است؟

- %۴۱
- %۲۲
- ۱۴۰۱/۰۱/۰۷

- (۱) چشم من از هر که جهان دوخته
- (۲) چو شود جان، به چه دردیت رسد پیکر
- (۳) سخن هر چه زین گوهران بگذرد
- (۴) سعدی چو جورش می‌بری نزدیک او دیگر مرو

۶۷- در کدام بیت، تشبیه بیشتری وجود دارد؟

- %۴۱
- %۷
- ۱۴۰۱/۰۱/۰۷

- (۱) ای بهشتی رخ طوبی قد خورشید لقا/ بشنو این بیت خوش از خسرو جاوید لقا
- (۲) تا بود گلگون رخ زردم به‌سان روی یار/ بر رخم ای اشک خونین گر نمی‌باری بچک
- (۳) تو مهر درخشنده و من ذره محتاج/ تو خانه فروزنده و من خانه به دوشم
- (۴) گاهی از جلوه شیرین‌روشی مجنونم/ گاهی از خنده شیرین‌منشی فراهم

۶۸- در همه گزینه‌ها به‌جز ... تمامی ارکان تشبیه بیان شده است.

- %۴۰
- %۹
- ۱۴۰۱/۰۱/۰۷

- (۱) از چنگ غم خلاص تمنا کم ز دهر / کافغان به نای حلق چو آرغن (نوعی ساز) درآورم
- (۲) قامتم از خمیدگی صورت چنگ شد ولی / چنگ نمی‌توان زدن زلف خمیده تو را
- (۳) ز شرم چهره چون آفتاب اندر صبح / ستاره خون شود از چشم آسمان بچکد
- (۴) ناتوان بودم به بوی شب برخاستم / تا به کویش چون نسیم افتان و خیزان بوده‌ام

۶۹- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه نادرست است؟

- %۴۰
- %۲۵
- ۱۴۰۱/۰۱/۰۷

- «دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیر ما / چیست یاران طریقت بعد از این تدبیر ما
ما مریدان روی سوی قبله چون آریم چون / روی سوی خانه خمار دارد پیر ما
در خرابات طریقت ما به هم منزل شویم / کاین چنین رفته است در عهد ازل تقدیر ما
عقل اگر داند که دل در بند زلفش چون خوش است / عاقلان دیوانه گردند از پی زنجیر ما»
- (۱) هر مصراع از این غزل، چهار پایه آوایی دارد.
 - (۲) ذهن‌گرایی با توجه به دنیای درون جزء قلمروهای فکری این غزل است.
 - (۳) استفاده از آرایه‌های ادبی چون تشبیه و تشخیص
 - (۴) اولین پایه آوایی مصراع اول «دوش از مَس جد» است.

۷۰- در همه ابیات به جز بیت ... ، آرایه تشبیه به کار رفته است.

 %۴۰
 %۱۹
 ۱۴۰۱/۰۱/۰۷

- (۱) زردرویی می کشم زان طبع نازک بی گناه / ساقیا جامی بده تا چهره را گلگون کنم
- (۲) مرا ستاره صبحی که هرچه کوشیدم / شد آخر از نظرم ناپدید، مادر بود
- (۳) گوینده خلاف رضا در هوای نفس / جوینده رضای خدا در رضای غیر
- (۴) نور خورشیدم ز امداد خسیسان فارغم / نیستم آتش که هر خاری کند رسوا مرا

۷۱- با توجه به آهنگ مصراع‌ها، پایه‌های آوایی کدام گزینه به ترتیب، برای خانه‌های خالی مناسب است؟

 %۳۹
 %۲۳
 ۱۴۰۰/۰۸/۲۱

- (الف) مَن بَ دینِ خو / بی یَ زی با / ... / رو ی را
 (ب) دِلا کی به / شَ و دَ کا رَت / ... / نَ خا هَد شد
 (ج) کس بَ دو ر / ... / فی نَ بس تَز / عا فِ ی ت
 (د) مَ را رو ز / اَز لَ کا ری / ... / نَ قَر مو دَت د
- (۱) شبِ روزی، سحرخیزی، بینوایان، دردمندان
 (۲) حق شناسی، دلدادگی، طمعکاران، دلربایی
 (۳) دل انگیزی، روان خوانی، مرهم جان، سر و سامان
 (۴) آسمان‌ها، نمی گوید، مه لقایان، عزاداری

۷۲- در کدام گزینه «تشبیه فشرده به صورت غیراضافی» آمده است؟

 %۳۹
 %۱۵
 ۱۴۰۰/۰۵/۲۹

- (۱) معدن علم است دل، چرا بنشاندی / جور و جفا را در این مبارک معدن
- (۲) نکته‌ای کان جست ناگه از زبان / هم‌چو تیری دان که جست آن از کمان
- (۳) گر نپسندی همی که خونت بریزد / خون دگر کس چرا کنی تو به گردن
- (۴) بنگر به ستاره که بتازد ز پس دیو / چون زَرّ گدازیده که بر قیر چکانیش

۷۳- مفهوم کلی بیت زیر در بیت کدام گزینه تکرار شده است؟

 %۳۹
 %۲۰
 ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

- «باران اشکم می‌دود وز ابرم آتش می‌جهد/ با پختگان گو این سخن، سوزش نباشد خام را»
 (۱) نه من خام طمع عشق تو می‌ورزم و بس/ که چو من سوخته در خیل تو بسیاری هست
 (۲) سوز دل یعقوب ستم‌دیده ز من پرس/ کاندوه دل سوختگان سوخته داند
 (۳) ناله سوخته جانان به اثر نزدیک است/ دست خورشید به دامان سحر نزدیک است
 (۴) ز هر خامی نمی‌آید فریب پختگان دادن/ تسلی کی دل پروانه را مهتاب می‌سازد؟

۷۴- کدام یک از موارد زیر نادرست است؟

 %۳۹
 %۲۱
 ۱۴۰۱/۰۸/۱۸

- (الف) در قرن هشتم، بسیاری از مردم از شبه قاره هند تا آسیای صغیر به فارسی سخن می‌گفتند.
 (ب) خواجهی کرمانی از قصیده‌سرایان برجسته قرن هشتم است.
 (ج) ابن‌یمین در شعرهای خود قناعت‌پیشگی و بی‌اعتباری دنیا را مورد تأکید قرار می‌دهد.
 (د) سلمان ساوجی، با تلفیق عشق و عرفان غزل فارسی را به کمال رسانید.
 (ه) در کتاب «تاریخ گزیده»، فقط تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه و تاریخ ایران بیان شده است.
- (۱) الف، ب، ج (۲) ب، د، ه (۳) الف، ب، ه (۴) ب، ج، د

۷۵- برای مرزبندی پایه‌های آوایی بیت کدام گزینه، به خانه‌های بیشتری نیاز داریم؟

 %۳۷
 %۲۰
 ۱۴۰۰/۰۸/۲۱

- (۱) به صورت‌نگری دست بردی زمانی / چو در بتگری گوی بردی ز آزر
- (۲) ما برون را ننگریم و قال را / ما درون را بنگریم و حال را
- (۳) بگفتا رو صبوری کن در این درد / بگفت از جان صبوری چون توان کرد
- (۴) باغ سخا را چو فلک تازه کرد / مرغ سخن را فلک آوازه کرد

۷۶- دومین پایه آوایی مصراع اول کدام بیت در برابر آن درست نوشته شده است؟

 %۳۶
 %۱۷
 ۱۴۰۰/۰۸/۰۷

- (۱) از نبردی نابرابر بازمی‌گردم! دریغ/ دیر فهمیدم که دنیا عرصه جنگ من است (بَ را بَر با)
- (۲) موج را آیا توان فرمود: ایست؟/ باد را فرمود: باید ایستاد؟ (یا تَ وان)
- (۳) ما گنهکاریم، آری، جرم ما هم عاشقی است/ آری اما آن‌که آدم هست و عاشق نیست، کیست؟ (ری م آ ری)
- (۴) چه اشکال دارد پس از هر نماز/ دو رکعت گلی را عبادت کنیم؟ (دا رَد پ)

۷۷- ابیات کدام گزینه هر دو آرایه «تشخیص و تشبیه» را دارند؟

الف) خداوند شبیم را روز گردان / چو روزم بر جهان پیروز گردان

ب) ناله مظلوم در آهن سرایت می کند / زین سبب در خانه زنجیر دایم شیون است

ج) هر کجا نقاش نقش قامت و لعلش کشید / جلوه طوبی نگر، سرچشمه کوثر ببین

د) جواهر تو بخشی دل سنگ را / تو در روی جوهر کشی رنگ را

ه) ناخن سیمین سمن صبح فام / برده ز شب ناخن شب تمام

(۱) ب، ج، د (۲) الف، ج، هـ (۳) الف، ب، هـ (۴) ب، د، هـ

 ۳۶٪
 ۱۲٪
 ۱۴۰۰/۱۱/۰۸

۷۸- تعداد تشبیه‌های کدام بیت با عدد داخل پرانتز هماهنگ نیست؟

(۱) ای دفتر حُسن تو را فهرست، خط و خالها / تفصیل‌ها پنهان شده در پرده اجمالها (خلاصه) (۲)

(۲) به سیل مرحمت از خاک ذلتم بردار / که همچو ماهی عطشان فتاده‌ام در راه (۳)

(۳) نیکبخت آن کس بود کاکنون به زیر گلستان / بر گل میگون ز گلگون‌می، دو رخ گلگون کند (۳)

(۴) لطف گفتار تو شد دام ره مرغ هوس / به هوس بال زد و گشت گرفتار قفس (۲)

 ۳۶٪
 ۱۳٪
 ۱۴۰۰/۱۱/۰۸

۷۹- مفهوم بیت «مرا گه گه به دردی یاد می کن / که دردت مرهم جان می نماید» از کدام بیت دریافت نمی‌شود؟

(۱) حرف تلخ آن لب میگون به خاطر بار نیست / هست شیرین تر، بود چون باده گلفام تلخ

(۲) هرچند بردی آبم روی از درت نتابم / جور از حبیب خوشتر کز مدعی رعایت

(۳) اگر دشنام فرمایی و گر نفرین دعا گویم / جواب تلخ می‌زبید لب لعل شکرخا را

(۴) شکر فروش که عمرش دراز باد چرا / تفقدی نکند طوطی شکرخا را

 ۳۵٪
 ۲۰٪
 ۱۴۰۱/۰۸/۰۶

۸۰- تعداد پایه‌های آوایی کدام مصراع متفاوت است؟

(۱) من خمشم خسته‌گلو عارف گوینده بگو (۲) ز دریای عمان برآمد کسی

(۳) با من بگو تا کیستی مهری بگو ماهی بگو (۴) نه خصمی کز کمندش می‌توان رست

 ۳۵٪
 ۱۳٪
 ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

۸۱- با توجه به ابیات زیر از «حافظ شیرازی» کدام گزینه نادرست است؟

«دهان تنگ شیرینش مگر ملک سلیمان است / که نقش خاتم لعلش جهان زیر نگین دارد

لب لعل و خط مشکین چو آتش هست و اینش هست / بنازم دلبر خود را که حُسنش آن و این دارد

بلاگردان جان و تن دعای مستمندان است / که بیند خیر از آن خرمن که ننگ از خوشه‌چین دارد»

(۱) شاعر از هر دو نوع تشبیه «گسترده» و «فشرده» بهره برده است.

(۲) شاعر این شعر، با تلفیق عشق و عرفان غزل فارسی را به کمال رساند.

(۳) «دمی با غم به سر بردن جهان یک‌سر نمی‌ارزد» را از نظر تعداد هجا و پایه‌های آوایی می‌توان متناسب با مصراع آخر بیت آخر دانست.

(۴) خوانش صحیح و تقطیع هجایی مصراع دوم بیت سوم به قرار زیر است:

کِ / بی / نَد / خی / ر / از / آن / خر / مَن / کِ / ننگ / از / خو / شِ / چی / ان / دا / رَد

 ۳۵٪
 ۲۵٪
 ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

۸۲- نوع تشبیه در کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) نبود از تو گریزی چنین که بار غم دل / ز دست شکوه گرفتم به دوش ناله کشیدم
- (۲) ابر گویی کشتی پر گوهرستی در هوا / رعد گویی ناله و غریدن دریاستی
- (۳) لب ت تا در لطافت لاله سیراب را ماند / دلم در بی‌قراری چشمه سیماب را ماند
- (۴) کنیزان و غلامان گرد خرگاه / ثریاوار گرد خرمن ماه

 ۳۴٪

 ۱۰٪

 ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

۸۳- تعداد پایه‌های آوایی چند بیت با بیت زیر یکسان است؟

- «جهان در جهان نقش و صورت گرفت / کدام است از این نقش‌ها، آن ما»
- (الف) ای چشم جان را توتیا آخر کجا رفتی بیا / تا آب رحمت بر زند از صحن آتشدان ما
- (ب) اگر می‌بنالم و گر می‌ننالم / به کار است آتش به شب‌ها و روزان
- (ج) برون را می‌نوازد همچو یوسف / درون گرگی است کو در قصد خون است
- (د) دلم از دست غمت دامن صحرا بگرفت / غمت از سر نهمم گر دلت از ما بگرفت
- (هـ) دوش دور از رویت ای جان، جانم از غم تاب داشت / ابر چشمم بر رخ از سودای دل سیلاب داشت

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

 ۳۳٪

 ۱۲٪

 ۱۴۰۱/۱۱/۰۸

۸۴- در ابیات زیر در مجموع چند «تشبیه فشرده» به کار رفته است؟

- (الف) چو آفتاب رخت سایه بر جهان انداخت / جهان کلاه ز شادی بر آسمان انداخت
- (ب) سپاه عشق تو از گوشه‌ای کمین بگشود / هزار فتنه و آشوب در جهان انداخت
- (پ) دلم که در سر زلف تو شد توان گه‌گه / ز آفتاب رخت سایه‌ای بر آن انداخت
- (ت) ز ارغنون شنو الحان که ساقی گلرخ / در آب بسته می‌ای همچو ارغوان انداخت
- (ث) بلای عشق تو رازی که داشت سینه من / همه بر این رخ مانند زعفران انداخت
- (ج) به خاصیت رخ چون آفتاب از ره چشم / شرار آتش عشقم در استخوان انداخت

(۱) سه (۲) پنج (۳) چهار (۴) شش

 ۳۲٪

 ۱۱٪

 ۱۴۰۱/۰۸/۰۷

۸۵- تعداد پایه‌های آوایی کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) رعیت چو بیخند و سلطان درخت / درخت، ای پسر، باشد از بیخ سخت
- (۲) بهل تن یک طرف و آسوده شو از درد و درمانش / بشو دل از همه وانگه نما بر توده سلطانش
- (۳) از امروز کاری به فردا ممان / چه دانی که فردا چه گردد زمان
- (۴) ساقی به عشرت کوش در دوران گل / مگذار از کف جام تا پایان گل

 ۳۲٪

 ۸٪

 ۱۴۰۱/۰۸/۰۶

۸۶- در همه گزینه‌ها به استثنای ... هر دو نوع تشبیه (فشرده اضافی و غیراضافی) به کار رفته است.

- (۱) فراق یار که پیش تو کاه برگی نیست / بیا و بر دل من بین که کوه الوند است
- (۲) واصلان از شورش بحر وجود آسوده‌اند / ماهیان را موج دریا، دعای جوشن است
- (۳) کشت امید مرا برق است باران کرم / دست خشک این بخیلان، ابر احسان من است
- (۴) نه کنار ابر می‌خواهم، نه آغوش صدف / چون گهر گرد یتیمی آب حیوان من است

 ۳۱٪

 ۱۶٪

 ۱۴۰۰/۰۸/۲۱

۸۷- نوع تشبیه بیت زیر با نوع تشبیه بیت گزینه ... یکسان است.

«دانه تویی دام تویی باده تویی جام تویی / پخته تویی خام تویی خام بمگذار مرا»

 ۲۹٪
 ۱۵٪
 ۱۴۰۱/۰۸/۲۰

(۱) تا کجا راحت پذیرم یا کجا یابم قرار؟ / برگ خشکم در کف باد صبا افتاده‌ام

(۲) سردمهری بین که کس بر آتشم آبی نزد / گرچه همچون برق از گرمی سراپا سوختم

(۳) دیشب چراغ دیده من تا سپیده سوخت / آتش فتاد بی تو به ماتم‌سرای اشک

(۴) طی نگشته روزگار کودکی پیری رسید / از کتاب عمر ما فصل شباب افتاده است

۸۸- در کدام بیت هر دو نوع تشبیه (فشرده و گسترده) دیده می‌شود؟

 ۱۵٪
 ۳٪
 ۹۷/۰۶/۱۶

(۱) برگلشنی اگر بگذشتم چو باد صبح / نی عشق سرو بود و نه شوق صنوبرم

(۲) ای خسرو بت‌رویان بگشا لب شیرین تا / فرهادصفت خواجه پیش شکر ت میرد

(۳) مقیم طور محبت ز شوق باز نداند / شعاع آتش مهر از فروغ نور تجلی

(۴) ای بر عذار مهوش آن زلف پرشکست / چون زنگی‌ای گرفته به شب مشعلی به دست

۸۹- در هر دو بیت کدام گزینه هر دو نوع تشبیه فشرده وجود دارد؟

 ۱۴٪
 ۳٪
 ۹۷/۰۶/۰۲

(الف) به خدا که پرده از روی چو آتشت برافکن / که به اتفاق بینی دل عالمی سپندت

(ب) تو امیر ملک حسنی به حقیقت ای دریغا / اگر التفات بودی به فقیر مستمندت

(ج) سلسله موی دوست حلقه دام بلاست / هر که در این حلقه نیست فارغ از این ماجراست

(د) هر کسی را به تو این میل نباشد که مرا / کافتابی تو و کوتاه‌نظر مرغ شب است

(۱) ب - ج (۲) الف - ب (۳) ج - د (۴) ب - د

۹۰- مصراع‌های کدام گزینه چهار پایه آوایی دارند؟

 ۱۲٪
 ۶٪
 ۹۷/۰۶/۱۶

(الف) جهان بر چشم او شد تیره آن‌گاه

(ب) روز وصل دوستداران یاد باد

(پ) جهان بی خاک عشق آبی ندارد

(ت) آمد نفس صبح و سلامت نرسانید

(ث) اگر کاری کنی مزدی ستانی

(ج) ز انگور و انجیر و نارنج و سیب

(۱) ب، ج (۲) الف، ث (۳) ت، ج (۴) الف، پ

پاسخ‌نامه تشریحی

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۱ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۲ (یا ۳) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۴ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۲ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۳ (یا ۴) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۵ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۴۷۵۰ تا ۵۵۰۰ از هر ۱۰ سوال به ۵ سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۵۵۰۰ تا ۶۲۵۰ از هر ۱۰ سوال به ۶ (یا ۷) سوال پاسخ دهند.

■ انتظار داریم دانش‌آموزان ترازهای ۶۲۵۰ به بالا از هر ۱۰ سوال به بیش از ۸ سوال پاسخ دهند.

دشوارتر

دشوار

نسبتاً دشوار

علوم و فنون ادبی (۲) - پایه یازدهم انسانی

فصل یکم: نسبتاً دشوار

۱. گزینه «۲»
مهم‌ترین اقدام فرهنگی خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی تأسیس عمارت ربع رشیدی در تبریز است که در حکم دانشگاه آن زمان بوده است. المَعْجَم فی معاییر اشعار العجم، از نخستین و مهم‌ترین آثار در علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر به شمار می‌رود.

(صفحه ۱۵ و ۱۶ کتاب درسی)

۲. گزینه «۳»
مغولان در اوایل قرن هفتم به نواحی مرزی ایران حمله کردند و خراسان که کانون فرهنگی ایران بود، ویران شد.

(صفحه ۱۲ کتاب درسی)

۳. گزینه «۴»
الف) شعر خواجهی کرمانی کمال‌یافته و پخته است. وی چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده است.
ب) حافظ، غزل فارسی را با تلفیق عشق و عرفان به کمال رساند.
پ) عبید زاکانی ناهنجاری‌های اجتماعی را با طنز و تمثیل بیان می‌نمود و تزویر حاکمان را در آثارش به تصویر می‌کشید.
ت) سلمان ساوجی قصایدی به سبک عراقی دارد و در غزل، توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.

(صفحه ۱۶ و ۱۷ کتاب درسی)

۴. گزینه «۴»
شکل صحیح پایه‌های آوایی بیت به این صورت است:

هَر چَ گو یم	عَش ق را شَر	خُ بَ یان
چُن بَ عَش فا	یَم خَ جَل مَر	دَم اَ زان

(صفحه ۲۲ کتاب درسی)

۵. گزینه «۲»
«تاریخ گزیده» اثر حمدالله مستوفی است. نام کتاب خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی، «جامع التواریخ» است.
«بوستان» اثر منظوم سعدی است.

(ترکیبی)

۶. گزینه «۱»
الف) فخرالدین عراقی از شاعران قرن هفتم است. مثنوی عشاق‌نامه او مشهور است. او در هر فصل این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.
ب) سلمان ساوجی شاعر قرن هشتم است و مثنوی «جمشید و خورشید» را به شیوه داستان‌های نظامی سروده است.
ج) شاه نعمت‌الله ولی از شاعرانی است که در تصوف و طریقت مقامی بلند داشته است.

(ترکیبی)

۷. گزینه «۳»
عبید زاکانی از شاعران قرن هشتم است.
«سعدی»، «فخرالدین عراقی» و «مولانا» از شاعران قرن هفتم هستند.
(صفحه‌های ۱۴، ۱۵ و ۱۸ کتاب درسی)

۸. گزینه «۱»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: زبان شعر جز در سروده‌های شاعران شاخص چون خواجه و حافظ، به سستی گرایید.

گزینه «۳»: عبید زاکانی در منظومه موش و گربه ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز بیان کرده است.

گزینه «۴»: عراق عجم و مهم‌تر از آن شهر شیراز همچنان در حکم مرکز ادبی این عصر به شمار می‌رود.

(ترکیبی)

۹. گزینه «۱»

تیموریان تقریباً از نیمه دوم قرن هشتم تا اوایل قرن دهم در ایران حکومت کردند. بایسنقر میرزا پسر شاهرخ است.

(صفحه ۱۸ کتاب درسی)

۱۰. گزینه «۳»

تشریح عبارت نادرست:

ج): «عراق عجم و مهم‌تر از آن شهر شیراز، همچنان در حکم مرکز ادبی قرن هشتم به شمار می‌رفت.

(صفحه ۱۶ کتاب درسی)

۱۱. گزینه «۱»

گلستان سعدی نثر مسجع دارد. نثر کتاب تاریخ جهانگشای عطاملک جوینی مصنوع و دشوار است.

(صفحه ۱۴ و ۱۵ کتاب درسی)

۱۲. گزینه «۱»

سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشت. نویسندگان کتاب «صد پند»، عبید زاکانی است و اثر منظوم او «موش و گربه» است. عبید زاکانی در نثر نیز دارای طنزهای ماندگاری است و رساله دلگشا، اخلاق‌الاشراف و صدپند از آن جمله‌اند.

(صفحه ۱۷ کتاب درسی)

۱۳. گزینه «۲»

در یورش ویرانگر مغولان، بزرگانی چون نجم‌الدین گبری و فریدالدین عطار نیشابوری کشته شدند. کمال‌الدین اسماعیل، متاح جلال‌الدین خوارزمشاه نیز در سال ۶۳۵ ه. ق. به دست مغولان در اصفهان کشته شد.

(صفحه ۱۲ و ۱۳ کتاب درسی)

۱۴. گزینه «۴»

سبک عراقی از اوایل قرن هفتم تا اوایل قرن دهم به مدت ۳۰۰ سال سبک غالب متون ادب فارسی بود. دلیل نام‌گذاری سبک این دوره به «عراقی» این است که بعد از حمله مغول، کانون‌های فرهنگی از خراسان به عراق عجم منتقل شد و شاعران و نویسندگان بزرگ در این دوره غالباً از اهالی شهرهای عراق عجم بودند.

(صفحه ۱۲ و ۱۳ کتاب درسی)

۱۵. گزینه «۳»

مرز پایه‌های آوایی در شعر گزینه «۳»:

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت:

س لا مت را / ن می خا هن / د پا سخ گفت

(صفحه ۲۱ کتاب درسی)

۱۶. گزینه ۲»

اَ زین خیب	ش تَن کُش	تَ نک نون	چ سود
۱	۲	۳	۴

(صفحه ۲۱ و ۲۲ کتاب درسی)

۱۷. گزینه ۲»

الف) سلمان ساوجی در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی در سبک عراقی است.

ب) لحن سخن حافظ گزنده و طنزآمیز و سرشار از خیرخواهی و اصلاح طلبی است.

ج) غزل های خواجوی کرمانی بر حافظ تأثیرگذار بود.

د) عبید زاکانی تزویر و ریاکاری حاکمان را در آثارش به تصویر می کشید.

(صفحه ۱۶ و ۱۷ کتاب درسی)

۱۸. گزینه ۳»

سعدی، «بوستان» را در قالب مثنوی پدید آورد.

مثنوی «عشاق نامه» سروده فخرالدین عراقی است.

مثنوی «جمشید و خورشید» سروده سلمان ساوجی است.

مثنوی «تحفة الاحرار» سروده جامی است.

(ترکیبی)

۱۹. گزینه ۳»

سعدی، فرمانروای ملک سخن، نه تنها در ادبیات تعلیمی سخن گوی ضمیر خودآگاه ایرانی است، در سرودن غزل های عاشقانه نیز سرآمد شاعران و نویسندگان فارسی زبان است.

(صفحه ۱۴ و ۱۵ کتاب درسی)

۲۰. گزینه ۴»

در این دوره، از بین رفتن دربارهای ادب دوست ایرانی تبار، از رونق افتادن قصیده سرایی را در پی داشت.

(صفحه ۱۶ کتاب درسی)

۲۱. گزینه ۱»

شکل درست عبارت «ب» و «د»:

ب) قالب مثنوی برای ظهور عاطفه، اخلاق و عرفان میدان فراخی پدید آورد.

د) فیه ما فیه و مجالس سبعه را مولانا گفته و شاگردان نوشته اند.

(صفحه ۱۴ و ۱۵ کتاب درسی)

۲۲. گزینه ۴»

پایه های آوایی و هجاهای بیت:

غلام آن	سَبکِ روحم	کَبّا مَن سَر	گران دازد	هر پایه ۴ هجا و هر
جوابش تل	خُ پنداری	شِگرِ زیر	زبان دارد	مصرع ۱۶ هجا دارد.

(ترکیبی)

۲۳. گزینه ۲»

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۱» بتی دارم که گرد گل ز سنبل سایه بان دارد

بُ تی دارم	کَبِرِ دِ گل	ز سُن بَل سا	ی بان دا رد
------------	--------------	--------------	-------------

گزینه ۳» عشق بازی را تحمل باید ای دل پای دار

عشق بازی	را تَ حَم مَل	با یِ دِی دل	پای دار
----------	---------------	--------------	---------

گزینه ۴» ز هم صحبت بد جدایی جدایی

ز هم صَح	بَ ت بد	جَ دا یی	جَ دا یی
----------	---------	----------	----------

(صفحه ۲۲ و ۲۳ کتاب درسی)

۲۴. گزینه ۳»

مرز پایه های آوایی مصراع صورت سؤال در گزینه ۳» به درستی آمده است.

یک	لَح	ظِ	بو	دین	یا	شَ	بی
۱	۲						

کَز	عَم	ر	ما	تا	را	ج	شد
۳	۴						

(صفحه ۲۱ و ۲۲ کتاب درسی)

۲۵. گزینه ۲»

در هر یک از عبارت های «ب» و «ج» موضوع یکی از کتاب ها نادرست نوشته شده است:

ب) مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد (سلوک دین و تربیت نفس انسانی)

ج) المعجم فی معاییر اشعار العجم (علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر)

(صفحه ۲۲ کتاب درسی)

۲۶. گزینه ۱»

تشبیه: بستان رخ/ بستان رخ تو، روضه خلد است. / یاقوت لب/ کوثر دل/ یاقوت لب تو، کوثر دل است.

تشریح دیگر گزینه ها:

گزینه ۲» تشبیه: بار اندوه

گزینه ۳» تشبیه: چو درّ عدن

گزینه ۴» تشبیه: دُرّی (تو درّ هستی)

(صفحه ۲۷ و ۲۸ کتاب درسی)

نکته پیشرفته:

دانش آموزان عزیز دقت داشته باشید که گاهی برای پیدا کردن تشبیه باید به دنبال اضافه تشبیهی باشید. در واقع باید به دنبال ترکیبی باشید که هم ترکیبی اضافی است و هم تشبیه در آن وجود دارد. برای مثال «ماه رخ» اضافه تشبیهی است.

۲۷. گزینه ۱»

۱. گوهر معنی، ۲. کان حکمت، ۳. چو فرخنده گوشوار است.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه ۲» ۱. اهرمنوش، ۲. [مانند] فرشته بُود

گزینه ۳» ۱. نیل غم، ۲. چو ما سیاه بخت

گزینه ۴» ۱. جهان چون مار ارقم است.

(صفحه ۲۶ کتاب درسی)

۲۸. گزینه ۲»

هر پایه آوایی بیت سؤال بر وزن «مفتعلن: -UU-» است و واژه «جلوه‌کنان» نیز همین وزن را دارد.
وزن و نشانه‌های هجایی سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱: «فاعلاتن: -U--»
گزینه ۳: «مستفععلن: -U--»
گزینه ۴: «مستفععلن: -U--»

(صفحه ۲۴ کتاب درسی)

۲۹. گزینه ۲»

در بیت گزینه ۲، «جام لعل» تشبیه فشرده است، ولی در این بیت تشبیه گسترده یافت نمی‌شود.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: «شمع روی: فشرده / روی چو ماهت، جانم چو شمع: گسترده»
گزینه ۳: «گلزار عشق: فشرده / [ما] چو بلبل: گسترده»
گزینه ۴: «نگار شمع شد: فشرده / [امن] چو شمع: گسترده»

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۳۰. گزینه ۴»

در این بیت، یک تشبیه وجود دارد: جام طلعت لیلی
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: «الف قد - قد دلبران چو نون»
گزینه ۲: «زلف مثل مشک ختن - مو مانند تیغ»
گزینه ۳: «سرو سیم‌تن - جام آبگون»

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

فصل یکم: دشوار

۳۱. گزینه ۴»

اولین پایه آوایی گزینه ۴، چهار هجا دارد و اولین پایه آوایی سایر گزینه‌ها، سه هجا.

سَ	حَر	بُل	بُل	حَ	کَا	یَت	بَا	صَ	بَا	کَرْد
کِ	عِش	قِ	رَو	یِ	گُل	بَا	مَا	چَ	هَآ	کَرْد
۱			۲			۳				

گَ	وَا	هَی	آ	مَی	نَس	ت	بَر	دَر	دِ	مَن
چَ	اَیْن	کَا	خِ	دَو	لَت	بِ	پَر	دَا	خ	تَم
یِ	کِی	تِی	غ	دَا	نَد	زَ	دَن	رَو	زِ	کَار
۱			۲			۳			۴	

(صفحه ۲۲ کتاب درسی)

نکته پیشرفته:

برای پیدا کردن مرزهای آوایی، باید ابیات را درست بخوانیم و پایه‌ها را جداسازی کنیم. درنگ‌های پایان هر پایه مرز پایه‌های آوایی را به ما نشان می‌دهد.

۳۲. گزینه ۴»

فیه ما فیه، اثری منثور است.

(ترکیبی)

۳۳. گزینه ۱»

جگر من سراب شد: تشبیه / سراب و سیراب: جناس
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۲: «ترصیع ندارد. / مخاطب قرار گرفتن باد: تشخیص»
گزینه ۳: «عزیز و خوار: تضاد / تلمیح ندارد.»
گزینه ۴: «موازنه ندارد. / سلیمان چون سلمان: تشبیه»

(ترکیبی)

۳۴. گزینه ۱»

تشبیه: بستان رخ / رخ تو روضه خلد است / یاقوت لب / لب تو کوثر دل است.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۲: «تشبیه: قامت تو قیامت عقل است / خاک در تو محشر دل است.»
گزینه ۳: «تشبیه: لعل لب»
گزینه ۴: «تشبیه: ابروت هلال ماه است. / مهرت خورشید جان است.»

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۳۵. گزینه ۲»

نظم پایه‌های آوایی (ارکان) بیت داده شده:

مَن مَرغ کی	پَر بَس تِ آم	زَان در قَد فَس	بِن شَس تِ ام
گَر زَان کِ بِش	کَس تِ قَد فَس	بِن مَو دِ می	پَر وَا زِ را

(صفحه ۲۱ و ۲۲ کتاب درسی)

۳۶. گزینه ۲»

با توجه به وزن بیت، در بخش‌های حذف شده پایه‌های آوایی گزینه ۲ قابل جایگزین شدن است.

گَر پَای بَر	فَر قَم نَ هِی	تَش رِی فَر قَر	بَت مِی دِ هِی
جَز سَر مِی	دَا نَم نَ هَا	دَن عُد رِ اَیْن	اَق دَام رَا

(ترکیبی)

۳۷. گزینه ۴»

شکل درست پایه‌های آوایی مصراع گزینه ۴:
به مرگ آشنا کن به تدریج جان را: ب مرگا / شِ نا گن / ب تد ری / ج جان را
(صفحه ۲۲ کتاب درسی)

۳۸. گزینه ۴»

با توجه به ارزش وزنی پایه‌های آوایی بیت صورت سؤال، پایه آوایی گزینه ۴ نمی‌تواند در جای خالی قرار گیرد.

بگذا ر تا	جان می دهد	بد گو ی نا	فر جام را
-U--	-U--	-U--	-U--

(صفحه ۲۴ کتاب درسی)

۳۹. گزینه ۳»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «ک نون عا لیم ش ود کز عیش ق جان داد»

ک نون عا لیم	ش ود کز عیش	ق جان داد
--------------	-------------	-----------

گزینه ۲: «ز ن د گی زا وی خ تن دا زد چ می و از د رخت»

ز ن د گی زا	وی خ تن دا	زد چ می و	از د رخت
-------------	------------	-----------	----------

گزینه ۴: «خ د را ن سو زی پا ک گر از عی ب خ د را پا ک گن»

خ د را ن سو	زی پا ک گر	از عی ب خ د	را پا ک گن
-------------	------------	-------------	------------

(صفحه ۲۲ و ۲۳ کتاب درسی)

۴۰. گزینه «۲»

با توجه به نظم پایه‌های آوایی بیت، پایه‌های آوایی گزینه «۲» برای بیت صورت سؤال مناسب است.
«چه کاخ است این که کیوان است جفت طاق ایوانش / قمر خشتی ز دیوارش فلک رکنی از ارکانش»
وزن بیت، از چهاربار تکرار «U—» ساخته شده است.

(صفحه ۲۲ کتاب درسی)

۴۱. گزینه «۲»

تشبیه: گل چهره / گل بوی / مه طلعت / مه جبین / مهوش (۵)
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبیه: مهر رو/ اختر دل (۲)

گزینه «۳»: تشبیه: لب چو لعل / زلفین چو مشک/ طبل زمین / حقۀ خاک (۴)
گزینه «۴»: تشبیه: سمندر وش / آتش هجر / پریشان مرغ بی بال و پر [هستم] (۳)

(صفحه ۲۶ و ۲۷ کتاب درسی)

۴۲. گزینه «۲»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: فرمانبرداری از راهبر و مرشد و معشوق

گزینه «۳»: درخواست بخشش از معشوق برای رهایی از غم‌ها

گزینه «۴»: رنج دنیایی بلندپایگان و آزادگان

(ترکیبی)

۴۳. گزینه «۴»

«جمشید و خورشید» اثر سلمان ساوجی به تقلید از داستان‌های نظامی سروده شده است.

«تحفه‌الاحرار» اثر جامی به تقلید از مثنوی‌های نظامی سروده شده است.

(ترکیبی)

۴۴. گزینه «۴»

«ب» ← مکاتیب ← اثر «مولوی»

«د» ← لمعات ← اثر «فخرالدین عراقی»

(صفحه ۱۴ و ۱۵ کتاب درسی)

۴۵. گزینه «۴»

در گزینه «۴»: پنج تشبیه به کار رفته است: مرغ دل، دام زلف، دانه خال، طایر اندیشه، دام هوس
تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: دو تشبیه: به موی مانم - به مور مانم

گزینه «۲»: دو تشبیه: چنبر عشق - ریسمان فراق

گزینه «۳»: دو تشبیه: دام صحبت - کسی که گوشه گرفت، عنقاست.

(صفحه ۲۶ و ۲۷ کتاب درسی)

۴۶. گزینه «۱»

در بیت این گزینه، سه تشبیه به کار رفته است: مغرب زوال، آفتاب شرم، مشرق می
تشبیه در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: سیلاب فتنه، یونان عقل

گزینه «۳»: عقل [مانند] شیرست و باده گلرنگ [مانند] آتش است.

گزینه «۴»: مانند آفتاب بیرون می‌آید.

(صفحه ۲۶ و ۲۷ کتاب درسی)

۴۷. گزینه «۴»

تشبیه گسترده: آب (مشبه) همچون (ادات) صدف (مشبه‌به) گره می‌گردد (وجه‌شبه).

تشبیه فشرده ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: لعل را چون اخگر برون اندازد (تشبیه گسترده) - لب لعل (تشبیه فشرده)

گزینه «۲»: جمع کردن دامان چون غنچه (تشبیه گسترده) - پرده خار / هر گلش، پرده خار است (تشبیه فشرده ۲ مورد)

گزینه «۳»: سرم هلال‌آسا بر آسمان ساید (تشبیه گسترده) - محراب ابرو (تشبیه فشرده)

(صفحه ۲۹ و ۳۰ کتاب درسی)

۴۸. گزینه «۳»

کوه محنت: اضافه تشبیهی (تشبیه فشرده اضافی)

فرهادوار: تشبیه گسترده

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: شب هجران: تشبیه فشرده اضافی

گزینه «۲»: میگون، چو بر آتش کباب: تشبیه گسترده

گزینه «۴»: بار غم: تشبیه فشرده اضافی

(صفحه ۲۹ و ۳۰ کتاب درسی)

۴۹. گزینه «۲»

پایه‌های آوایی مصراع اول بیت گزینه «۲»:

رو ز مَح شَر / مَح و گَر دَد / سَر بِ سَر

(صفحه ۲۱ و ۲۲ کتاب درسی)

۵۰. گزینه «۲»

هر برگ جدا در این بستان [مانند] دست افسوس است (تشبیه فشرده غیراضافی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جواهر مهر

گزینه «۳»: کمند نظر

گزینه «۴»: تیر عشق

(صفحه ۲۹ و ۳۰ کتاب درسی)

۵۱. گزینه «۳»

در گزینه «۳»: دو تشبیه (باغ وصل، گلستان جمال) به کاررفته است ولی در سایر گزینه‌ها فقط یک تشبیه وجود دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: جان به سپر مانند شده است.

گزینه «۲»: تیر عشق: تشبیه بلیغ اضافی

گزینه «۴»: شمشیر بلا: تشبیه بلیغ اضافی

(صفحه ۲۶ و ۲۷ کتاب درسی)

۵۲. گزینه «۲»

در بیت گزینه «۲» تشبیه فشرده وجود ندارد. (نسبت دادن چشم به دل، استعاره است.)

تشبیه فشرده در گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: معشوق، درخت است. (تشبیه فشرده غیر اضافی)

مشبه مشبه‌به

گزینه «۳»: گوی زمین، چوگان عدل: تشبیه فشرده اضافی

گزینه «۴»: تیر غمزه: تشبیه فشرده اضافی

(صفحه ۲۹ و ۳۰ کتاب درسی)

۵۳. گزینه ۳

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: هر مصراع، چهار پایه آوایی دارد.

گزینه ۲: هجاهای اولین پایه آوایی مصراع اول: «من دو ست می» /

هجاهای دومین پایه آوایی مصراع اول: «دا رم ج فا»

گزینه ۴: در مصراع دوم، هجای کشیده وجود ندارد.

(ترکیبی)

۵۴. گزینه ۳

همه گزینه‌ها از چهار پایه آوایی ساخته شده‌اند ولی بیت گزینه ۳ فقط سه

پایه آوایی دارد.

بِ دِلِ گُفِ تَم	زِ چَشِ مَآئِش	بِ پَرِ هِیز
۱	۲	۳

تشریح گزینه‌های دیگر:

بِ دُنِ بَا	لِ مَحِ مِل	چِ نَانِ زَا	رُ گِرِ یَم
هَمِ کَا رَم	زِ خُدِ کَا مِی	بِ دِ نَا مِی	کِ شِیِ دَا خِر
مَنْ مَرُغِ کِی	پَرِ بَسِ تِ آم	زَانِ دَرِ قَ فَس	بِنِ شَسِ تِ آم
۱	۲	۳	۴

(صفحه ۲۴ کتاب درسی)

۵۵. گزینه ۲

زلف چون کمند (تشبیه گسترده).

در این بیت تشبیه فشرده وجود ندارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: زلف چو چوگان (تشبیه گسترده)، گوی دل (تشبیه فشرده)

گزینه ۳: گلاب سرشک (فشرده)، من چو گل (گسترده)

گزینه ۴: شب زلف (فشرده)، بناگوش چون شمع شبستان (گسترده)

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۵۶. گزینه ۳

از لُط فِ مَا	رَا وَا رَهَان	زینِ گُمِ رَهِی
۱	۲	۳

تشریح دیگر گزینه‌ها:

مَ لِ کَا ذِک	رِ تِ گُو یَم	کِ تِ پَا کِی	یِ خُ دَا یِی
شِ نِیِ دَم	کِ نَا مَش	خُ دَا دُو	سِت بُوَد
گَ زَمِ بَا صَا	لِ حَانِ یِیِ دُو	سِت قَر دَا دَر	بِ هِشِ تَا رَند
۱	۲	۳	۴

(صفحه ۲۲ و ۲۳ کتاب درسی)

۵۷. گزینه ۴

تشبیه‌های فشرده اضافی در این بیت: لنگر تسلیم، موج خطر، مَدِّ احسان

تشبیه فشرده اضافی در سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: سیلاب حوادث - رخت هستی

گزینه ۲: باغ حُسن

گزینه ۳: باغ عقل - آفتاب عشق

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۵۸. گزینه ۴

مصراع این گزینه سه پایه آوایی و سایر مصراع‌ها چهار پایه آوایی دارند.

بَا رُ جُو یَد	رُو زِ گَا رِ	وَص لِ خِیش
۱	۲	۳

تشریح گزینه‌های دیگر:

عِی شُ دَر عَا	لَم نَ بُو دِی	گَر نَ بُو دِی	رُ یِ زِ یِ بَا
هَم چِ نَانِ عَا	شِیق نَ بَا شُد	وَر بَ وُدِ صَا	دِیق نَ بَا شُد
تَ نَت زین	جِ هَا نَس	تَ دِل زَان	جِ هَان
۱	۲	۳	۴

(صفحه ۲۱ و ۲۲ کتاب درسی)

۵۹. گزینه ۱

مفهوم بیت صورت سؤال و بیت‌های «ب» و «ج»: ارزشمندی عشق و اینکه

ارزش دنیا به عشق‌ورزی است.

مفهوم سایر ابیات:

بیت «الف»: همه ذرات، عاشق خداوند هستند.

بیت «د»: بیان سوزندگی عشق

(ترکیبی)

۶۰. گزینه ۴

تلمیح: ندارد/ تشبیه: گندم‌گون.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: تشبیه فشرده: باغ معالی، تشبیه گسترده: سرو و ش / کنایه: کمر

بستن

گزینه ۲: تشبیه گسترده: شبم روشن چو روز / تضاد: شب و روز

گزینه ۳: کنایه: چشم داشتن / تلمیح: به داستان حضرت یوسف (ع)

(ترکیبی)

نکته پیشرفته:

تشبیه فشرده: به تشبیهی گفته می‌شود که فقط دو رکن اصلی یعنی مشبه و مشبیه را دارد.

تشبیه گسترده: به تشبیهی گفته می‌شود که چهار یا سه رکن را در خود داشته باشد.

فصل یکم: دشوارتر

۶۱. گزینه ۳

هر مصراع از بیت صورت سؤال و بیت گزینه ۳ از چهار پایه آوایی با تعداد هجاهای

یکسان تشکیل شده است؛ پایه‌های آوایی بیت صورت سؤال و گزینه ۳:

بیت صورت سؤال:

چَ عِش قَش	بَ رَا رَد	سَ رَزِ بِی	قَ رَا رِی
تَ رَا کِی	گَ ذَا رَد	کَ سَرِ رَا	بَ خَا رِی
-- U	-- U	-- U	-- U

بیت گزینه ۳:

مَ رَن جَان	دِ لِمِ رَا	کِ اِین مَر	غَ وَحِ شِی
زِ بَا مِی	کِ بَر خَا	سِت مَشِ کِل	نَ شِی نَد
-- U	-- U	-- U	-- U

(ترکیبی)

۶۲. گزینه «۴»

در ابیات «الف» و «ج» و «د» تشبیه فشرده اضافی به کار رفته است:
 (الف) گنجینه حسن جوانی (زیبایی جوانی به گنج تشبیه شده است).
 (ج) موج سر زلف (سر زلف/ زلف به موج تشبیه شده است).
 (د) دیگ سینه (سینه به دیگ تشبیه شده است).

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۶۳. گزینه «۳»

بیت صورت پرسش و گزینه «۳» هر دو به این پیام اشاره دارند که روزگار، به انسان‌های پست و حقیر، برتری می‌دهد.

(ترکیبی)

۶۴. گزینه «۴»

صَدَفِ وَا	ر بَا یَد	زُ بَانِ دَر	کِ شِی دَن
کِ وَ قَدِ تِی	کِ حَا جَت	بُ وَ دِ دَر	چِ کَانِی
۱	۲	۳	۴

تشریح گزینه‌های دیگر:

ابیات دیگر سه پایه آوایی دارند:

گزینه «۱»:

بِ یَفِ کَنِ خِی	مِ تَا مَحِ مِل	بِ رَا نَد
کِ هَمِ رَا هَا	نِ اِینِ عَالَمِ	رَا نَد

گزینه «۲»:

مَطَرِ بَانِ رَف	تَن دِ صَو فِی	دَر سَ مَاع
عِشَقِ رَا آ	غَا زِ هَس تَن	جَا مِ نِیَسْت

گزینه «۳»:

بَا تَبِ رَا	مِی خِ تَنَم	آ رِ زَوَسْت
وَزَه مِ کَس	وَح شِ تَبِی	گَا نِ گِی

(صفحه ۲۱ و ۲۲ کتاب درسی)

۶۵. گزینه «۲»

گزینه «۲»: رخسار او [همچون] آتش است و دل بیچارگان [مانند] اسپند است: تشبیه فشرده غیراضافی
 تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: شراب وصل، جام هجر، درخت دوستی: تشبیه فشرده اضافی

گزینه «۳»: طایر فکر، دام اشتیاق: تشبیه فشرده اضافی

گزینه «۴»: سنگ حادثه: تشبیه فشرده اضافی

(صفحه ۲۹ و ۳۰ کتاب درسی)

۶۶. گزینه «۱»

مصراع این گزینه، سه پایه آوایی و سایر مصراع‌ها، چهار پایه آوایی دارد.

چَش مِ نَز	هَر کِ جِ هَان	دو خِ تِ
۱	۲	۳

تشریح دیگر گزینه‌ها:

چِ شِ وَ دِ جَان	بِ چِ دَر دِی	تِ رِ سَدِ پِی	کَر
سَ خَنِ هَر	چِ زَینِ گو	هَ رَانِ بَگ	دَر دِ
سَعِ دِی چِ جَو	زَشِ مِی بِ رِی	نَز دِی کِ اَو	دِی گَر مِ رَو
۱	۲	۳	۴

(صفحه ۲۱ و ۲۲ کتاب درسی)

۶۷. گزینه «۴»

بیت گزینه «۴» چهار تشبیه دارد:

(۱) جلوه شیرین‌روش: تشبیه گسترده (۲ / مجنونم: فشرده غیراضافی)

(۳) خنده شیرین‌منشی: تشبیه گسترده (۴ / فرهادم: فشرده غیراضافی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: بهشتی رخ / طوبی قد / خورشید لقا (۳ تشبیه)

گزینه «۲»: گلگون رخ / به‌سان روی یار (۲ تشبیه)

گزینه «۳»: تو مهر درخشنده / من ذره محتاج (۲ تشبیه)

(صفحه ۲۸ و ۲۹ کتاب درسی)

۶۸. گزینه «۳»

چهره: مشبه / چون: ادات تشبیه / آفتاب: مشبه به / وجه شبه نیامده است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: من: مشبه / چو: ادات تشبیه / ارغن: مشبه به / افغان درآوردن:

وجه شبه

گزینه «۲»: قلمت: مشبه / صورت (در معنی چو): ادات تشبیه / چنگ: مشبه به / خمیدگی:

وجه شبه

گزینه «۴»: من: مشبه / چون: ادات تشبیه / نسیم: مشبه به / افتان و خیزان بودن:

وجه شبه

(صفحه ۲۷ و ۲۸ کتاب درسی)

۶۹. گزینه «۴»

اولین پایه آوایی مصراع اول «دو شُ از مَس» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»:

دو شُ از مَس	جِدِ سَوِی مِی	خَانِ آ مَد	پِی رِ مَا
--------------	----------------	-------------	------------

گزینه «۳»: تشبیه: خرابات طریقت / تشخیص: ویژگی‌های انسانی را به عقل

نسبت دادن

(ترکیبی)

۷۰. گزینه «۳»

تشبیه در سایر ابیات:

گزینه «۱»: گلگون: مانند گل (تشبیه گسترده).

گزینه «۲»: (مادر) مانند ستاره صبح است (تشبیه بلیغ غیر اضافی).

گزینه «۴»: [من] نور خورشید هستم (تشبیه بلیغ غیراضافی).

(صفحه ۲۷ و ۲۹ کتاب درسی)

۷۱. گزینه «۴»

پایه‌های آوایی حذف شده به ترتیب:

(الف) یِ نِ دِی دَم / ب) اَ گَر اکِ نون / ج) نَر گِ سَتِ طَر / د) بِ جَزِ رِنِ دِی

این پایه‌های آوایی به ترتیب با پایه‌های آوایی گزینه «۴» یکسان هستند.

(صفحه ۲۲ کتاب درسی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»:

ما بُرون را	ننگریم	قال را
ما درون را	بنگریم	حال را

گزینه «۳»:

بِگفتا رو	صبوری کن	دَین درد
بِگفتَز جان	صبوری چُن	تَوان کرد

گزینه «۴»:

باغ سخا	را چُ فَلَک	تا ز کرد
مُرغِ سُخن	را فلکا	وا ز کرد

(صفحه ۲۴ کتاب درسی)

گزینه «۳»:

ما گئ نه کا	ری مُ آری	جُرم ما هم	عاش قیست
۱	۲	۳	۴

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»:

از نَ بُردی	نا بَ را بُر	با ز می گَر	دَم دَ ریغ
۱	۲	۳	۴

گزینه «۲»:

مَو چُ را آ	یا ت وان فَر	مَو ذایست
۱	۲	۳

گزینه «۴»:

چَ ایش کا	لُ دا رَد	پَ سَز هَر	نَ ما ز
۱	۲	۳	۴

(صفحه ۲۳ کتاب درسی)

گزینه «۳»:

الف) تشبیه: چو روز / تشخیص: پیروزی روز بر جهان

ب) تشبیه: خانه زنجیر / تشخیص: شیون کردن زنجیر

ه) تشبیه: سمن صبح‌فام / تشخیص: ناخن صبح

تشریح سایر ابیات:

ج) قامت معشوق به درخت طوبی و لعل (لب) او به سرچشمه کوثر تشبیه شده است. اما بیت، تشخیص ندارد.

د) «دل سنگ» و «روی جوهر» تشخیص دارند اما بیت، تشبیه ندارد.

(ترکیبی)

گزینه «۱»:

بیت گزینه «۱»: سه تشبیه دارد.

۱) دفتر حُسن (۲) خطّ و خال مانند فهرست (۳) پرده اجمال‌ها

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: ۱) سیل مرحمت (۲) خاک ذلت (۳) همچو ماهی

گزینه «۳»: ۱) گل میگون (۲) گلگون می (۳) رخ گلگون

گزینه «۴»: ۱) تشبیه لطف گفتار به دام (۲) مرغ هوس

(صفحه ۲۶ تا ۳۰ کتاب درسی)

گزینه «۱»:

در این گزینه، «دل» به «معدن علم» تشبیه شده است.

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

گزینه «۲»:

مفهوم کلی هر دو بیت: فقط عاشقان احوال همدیگر را درک می‌کنند.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: عاشق خطاب به معشوق می‌گوید که تو به جز من، عاشقان

فراوانی داری.

گزینه «۳»: دعای انسان‌های دردمند، تأثیر بیشتری دارد.

گزینه «۴»: انسان‌های پخته و باتجربه را نمی‌توان فریب داد.

(ترکیبی)

گزینه «۲»:

تشریح موارد نادرست:

ب: خواجه کرمانی از غزل‌پردازان برجسته قرن هشتم است.

د: حافظ، با تلفیق عشق و عرفان غزل فارسی را به کمال رساند.

ه: در کتاب «تاریخ گزیده»، تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای

بنی‌عباس و تاریخ ایران بیان شده است.

(صفحه ۱۶ و ۱۷ کتاب درسی)

نکته پیشرفته:

در بخش‌های تاریخ ادبیات، شناخت آثار هر شاعر و ویژگی آن به شما

کمک می‌کند تا در تشخیص آن‌ها دچار مسئله نشوید.

گزینه «۱»:

در هر مصراع از بیت گزینه «۱» چهار پایه آوایی و مجموعاً هشت پایه

آوایی وجود دارد اما در سایر ابیات، مجموعاً شش پایه آوایی وجود دارد.

گزینه «۱»:

بَ صورت	گَ ری دس	ت بُر دی	زَ ما نی
چَ در بُت	گَ ری گو	ی بُر دی	زَ آ زَر

ساقی ب عیش	رَت کوشِ در	دو را نِ گل
مگ دار از	کف جام تا	پا یا نِ گل
۱	۲	۳

پایه های آوایی دیگر گزیندها:

ز عی یت	چ بی خن	د سل طان	د رخت
ب هل تن یک	ط رف واسو	د شو از در	د در مانش
آ زم رو	ز کاری	ب فر دا	م مان
۱	۲	۳	۴

(صفحه ۲۲ کتاب درسی)

۸۶. گزینه «۱»

یک مورد تشبیه فشرده غیراضافی وجود دارد:

فراق یار، کوه الوند است: تشبیه فشرده غیراضافی

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: «بحر وجود»: تشبیه فشرده اضافی / «موج دریا دعای جوشن است»: تشبیه فشرده غیراضافی.

گزینه «۳»: «کشت امید»: تشبیه فشرده اضافی / دست خشک ... ابر احسان است: تشبیه فشرده غیراضافی.

گزینه «۴»: «گرد یتیمی»: تشبیه فشرده اضافی / «گرد یتیمی، آب حیوان من است»: تشبیه فشرده غیراضافی.

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۸۷. گزینه «۱»

در بیت صورت سؤال و بیت گزینه «۱»، تشبیه فشرده غیراضافی به کار رفته است:

بیت صورت سؤال: تو [مانند] دانه هستی

بیت گزینه «۱»: من [مانند] برگ خشک هستم

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: من همچون برق سوختم: تشبیه گسترده

گزینه «۳»: چراغ دیده: تشبیه فشرده اضافی

گزینه «۴»: کتاب عمر: تشبیه فشرده اضافی

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۸۸. گزینه «۲»

در بیت گزینه «۲» تشبیه فشرده (بترو) و تشبیه گسترده (خواجه، فرهاد صفت (مانند فرهاد) دیده می شود.

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: چو باد صبح: تشبیه گسترده

گزینه «۳»: طور محبت و آتش مهر: تشبیه فشرده

گزینه «۴»: عذار مهوش و چون زنگی ای که مشعلی به دست گرفته: تشبیه گسترده

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۸۹. گزینه «۱»

تشبیه فشرده به صورت ترکیب اضافی: ملک حسن (ب) / سلسله مویا دام بلا (ج) تشبیه فشرده به صورت غیرترکیبی: تو امیر ملک حسنی (ب) / سلسله موی دوست حلقه دام بلاست (ج)

(صفحه ۲۹ و ۳۰ کتاب درسی)

۹۰. گزینه «۳»

مصرع های «ت» و «ج» چهار پایه آوایی و سایر مصرع ها، سه پایه آوایی دارند.

آمد ن ف	س صب خ س	لا مت ن ر	سا نید
ز ان گو	ر ان جی	ر نا ین	ج سیب

(صفحه ۲۲ کتاب درسی)

۷۹. گزینه «۴»

مفهوم بیت صورت سؤال و گزینه های مرتبط «لذت عذاب بردن از آزارهای معشوق» و مفهوم بیت گزینه چهار «طلب توجه از معشوق» است.

(ترکیبی)

۸۰. گزینه «۴»

مصرع گزینه «۴»؛ سه پایه آوایی و سایر مصرع ها، چهار پایه آوایی دارند.

ن	خص	می	کز	ک	من	دش	می	ت	وان	رست
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
۱	۲	۳								

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: -UU- / -UU- / -UU- / -UU-

گزینه «۲»: -U / --U / --U / --U

گزینه «۳»: -U-- / -U-- / -U-- / -U--

(صفحه ۲۱ کتاب درسی)

۸۱. گزینه «۴»

تقطیع هجایی مصرع آخر:

ک	بی	ند	خی	ر	زان	خیر	من
ک	نن	گز	خو	ش	چین	دا	رد

(ترکیبی)

۸۲. گزینه «۱»

بار غم: اضافه تشبیهی (تشبیه فشرده)

در سایر ابیات، تشبیه گسترده وجود دارد:

گزینه «۲»: ابر گویی (مانند) کشتی پر از گوهر است.

گزینه «۳»: لب لاله سیراب را ماند.

گزینه «۴»: کنیزان ثریاوار (کنیزان مثل ثریا)

(صفحه ۲۹ و ۳۰ کتاب درسی)

۸۳. گزینه «۴»

بیت صورت سؤال و ابیات «الف»، «ب»، «د» و «ه» چهار پایه آوایی دارند.

بیت «ج» سه پایه آوایی دارد.

ب رون را می	ن وا زد هم	چ یو سف
پایه اول	پایه دوم	پایه سوم

ج هان در	ج هان نق	ش صورت	گ رفت
ای چشم جان	را تو ت یا	آخر ک جا	رف تی ب یا
آ گرمی	ب نا لم	و گرمی	ن نا لم
دل مز دس	ت غ مت دا	م ن صر را	ب گ رفت
دو ش دو رز	رو ی تی جان	جان مز غم	تا ب داشت
پایه اول	پایه دوم	پایه سوم	پایه چهارم

(صفحه ۲۲ و ۲۳ کتاب درسی)

۸۴. گزینه «۴»

الف) آفتاب رخ / ب) سپاه عشق / پ) آفتاب رخ / ت) گلرخ / ث) بلای عشق / ج) آتش عشق

(صفحه ۲۹ کتاب درسی)

۸۵. گزینه «۴»

هر مصرع از بیت این گزینه، از سه پایه آوایی و سایر ابیات از چهار پایه آوایی تشکیل شده اند.